

Kodude energiatõhususe parandamine taaste ja vastupidavusrahastu abil

Suur rahaline toetus, kuid puudulik ülesehitus

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Sisukord

Punkt

01–14 | Põhisõnumid

01–04 | Miks on see valdkond oluline?

05–14 | Meie leiud ja soovitused

15–69 | Meie tähelepanekutest lähemalt

15–31 | Taaste- ja vastupidavusrahastu energiatõhususe meetmete rakendamist takistab nende puudulik ülesehitus

17–26 | Taaste- ja vastupidavusrahastu renoveerimismeetmed ei ole otseselt suunatud täielikule renoveerimisele

27–31 | Reformid ei olnud selgelt määratletud ning nende mõju investeeringutele ja energiasäästule ei ole tõendatud

32–69 | Viivitused rakendamisel ja puudused energiasäästu jälgimisel

33–40 | Keerukate renoveerimisinvesteeringute meetmete rakendamisel esines viivitusi ja meetmeid tuli muuta

41–61 | Teave energiasäästu kohta ei olnud piisavalt usaldusväärne, võrreldav ega üksikasjalik, et seda saaks kasutada tulemuste otstarbekaks seireks

62–69 | Hoonete renoveerimise meetmete kulutõhusust ei jälgita

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

II lisa. Auditeeritud meetmete nimekiri

III lisa. Kontrollikoja hinnang meetmete teostatavuse kohta

Lühendid

Mõisted

Komisjoni vastused

Ajakava

Auditirühm

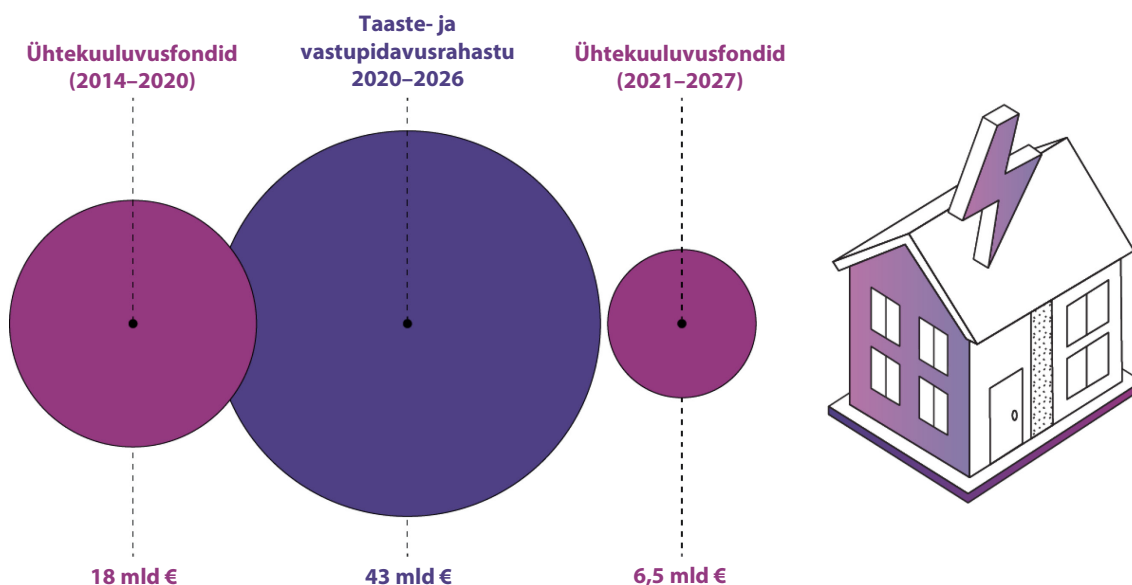
Põhisõnumid

Miks on see valdkond oluline?

- 01** Eluhoonete energiatarbimine moodustas 2023. aastal kogu ELi energiatarbimisest 26%¹ ja selle näitaja vähendamine on ELi energiaeesmärkide saavutamise võti. EL ja selle liikmesriigid on juba aastaid võtnud meetmeid hoonete energiatõhususe parandamiseks. Varem rahastati ELi antavat toetust peamiselt ühtekuuluvuspoliitika fondidest. Alates 2021. aastast pakutakse liikmesriikidele võimalust parandada elamute energiatõhusust taaste- ja vastupidavusrahastu eelarvest, kuna rahastu peab eraldama märkimisväärse osa oma vahenditest (37%) kliima- ja energiaeesmärkidele. Lisaks on Euroopa Komisjon (edaspidi ka „komisjon“) lisanud oma [ettepanekusse ELi 2028.–2034. aasta eelarve kohta](#) võimaluse jätkata renoveerimise rahastamist.
- 02** 2026. aasta jaanuari seisuga olemas olnud andmete kohaselt kavatsesid liikmesriigid kulutada taaste- ja vastupidavusrahastust 43 miljardit eurot otse energiatõhususe meetmetele eluhoonete renoveerimiseks. See moodustab ligikaudu 8% kõigist kättesaadavatest taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest ning 17% kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisse antavast panusest. [Joonisel 1](#) on esitatud täiendav võrdlus ELi energiatõhususe eelarvega ühtekuuluvusfondide raames.

¹ „Energy statistics – an overview“, joonis 10, Eurostat (mai 2025).

Joonis 1 | ELi toetus eluhoonete energiatõhususe suurendamiseks

Allikas: kontrollikoda [ühtekuuluvusandmete](#) ning komisjoni taaste- ja vastupidavusrahastu andmebaasi (FENIX) põhjal.

- 03** Auditiga uuriti, kas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed (nii investeeringud kui ka reformid) aitasid tulemuslikult ja kulutõhusalt kaasa eluhoonete energiatõhususe suurendamisele. Eelkõige uurisime, kas taaste- ja vastupidavusrahastu ülesehituse ja energiatõhususe meetmete ülesehituse põhijooned olid renoveerimisvajaduste täitmiseks piisavad. Uurisime ka seda, kas taaste- ja vastupidavusrahastu energiasäästumeetmete edusamme, tulemusi ja kulutõhusust jälgiti piisavalt.
- 04** Eeldame, et käesolev aruanne pakub üldsusele huvi, kuna kõik liikmesriigid on käivitanud renoveerimiskavad, mis mõjutavad elanikke. Aruanne annab meetmete parema suunamise kaudu panuse tulevaste ELi rahastatavate eluhoonete energiatõhususe meetmete parandamisse. Samuti on selle eesmärk parandada nendest meetmetest tuleneva energiasäästu arvutamist ja sellest aru andmist. Täiendav taustteave ning auditi ulatuse ja käsitusviisi üksikasjad on esitatud [l lisas](#).

Meie leiud ja soovitused

- 05** Kokkuvõttes järeldame, et kuigi taaste- ja vastupidavusrahastust toetati laialdaselt eluhoonete energiatõhususe parandamist, vähendavad puudused renoveerimismeetmete väljatöötamisel ja rakendamisel seda, mil määral need tagavad tegeliku ja kulutõhusa energiasäästu. Leidsime, et taaste- ja vastupidavusrahastust rahastati peamiselt keskmise põhjalikkusega renoveerimist. Reformid ei olnud selgelt määratletud ning nende mõju investeeringutele ja energiasäästule ei ole tõendatud. Rakendamisel esines viivitusi ning kulutõhusust ja renoveerimismeetmete tegelikke tulemusi ei analüüsitud ega jälgitud piisavalt.
- 06** Enne taaste- ja vastupidavusrahastu käivitamist oli komisjon juba rõhutanud, kui oluline on saavutada väga tõhus hoonefond, sealhulgas täieliku renoveerimise kaudu (mis tähendab enam kui 60% säästu). Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei viidatud aga täielikule renoveerimisele ning liikmesriikide valitud meetmed ei olnud otseselt suunatud sellisele renoveerimisele, et saavutada ELi energiaeesmärgid. Suure energiatõhususe saavutamiseks tuleb renoveerimine kohe sidusalt kavandada, muidu on oht jääda kinni kerge või keskmise taseme renoveerimise juurde (punktid [17–24](#)).
- 07** Leidsime, et käesoleva auditi jaoks valitud neli liikmesriiki (Belgia, Itaalia, Küpros ja Leedu) kohaldasid taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete jaoks konkreetsete renoveerimisprojektide valimisel rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, kuigi mõningate piirangutega. Nad ei teinud ka esitatud renoveerimisprojektide võrdlevat hindamist. Kõiki toetuskõlblikke renoveerimisprojekte rahastati ilma võrdleva kvaliteedihindamiseta, mis võis vähendada nende keskendumist sellist liiki töödele, mis annaksid suurt nominaalset energiasäästu (punktid [25–26](#)).
- 08** Taaste- ja vastupidavusrahastu reformide hindamisel leidsime, et nii taaste- ja vastupidavusrahastu määruses kui ka komisjoni suunistes ei olnud selgelt määratletud, mis on reform. See põhjustab aga taaste- ja vastupidavusrahastu kavades vastuolusid. Lisaks on sobivate näitajate puudumise tõttu raske mõõta taaste- ja vastupidavusrahastu reformide mõju energiatõhusatele investeeringutele ja seega energiasäästule (punktid [27–31](#)).
- 09** Meie analüüs meetmete edusammude kohta tõi esile asjaolu, et kõigis ELi liikmesriikides puudusid enamikus eluasemesektori energiatõhususega seotud taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetes energiasäästuga seotud tulemustele suunatud sihid. Liikmesriigid järgisid komisjoni suuniseid, võttes sihtide seadmise aluseks väljundnäitajad. See piirab võimalust hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete tulemusi energiatõhususe seisukohast ja nende tulemuslikkust (punktid [32–35](#)).

1. soovitus

Parandada renoveerimismeetmete suunatust

Hinnates eluhoonete renoveerimise meetmeid, mida kavatsetakse rahastada järgmises mitmeaastases finantsraamistikus, peaks komisjon kontrollima, mil määral liikmesriigid:

- a) hõlmavad täielikku renoveerimist;
- b) seavad iga asjakohase meetme jaoks selge eesmärgi seoses saavutatava energiasäästuga, et jälgida meetmete ja liikmesriikide tulemuslikkust ning hõlbustada andmete koondamist. Sellised eesmärgid peaksid olema hästi põhjendatud ning kooskõlas meetme ülesehituse, eraldatud rahastamise ning algse lähteolukorra ja vajadustega.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2027

- 10** Lisaks täheldasime suurt nõudlust meetmete järele, mida on lihtne rakendada või mis on seotud suure toetusega, ning et sellised meetmed edenevad kiiresti. Keerukamate meetmete, näiteks katuse ja seinte isolatsiooniga seotud meetmete rakendamine viibis või oli nende järele nõudlus väike ning tõi seetõttu kaasa riiklike taaste- ja vastupidavusrahastu kavade muutmise. Täheldasime, et hoolimata kavade muutmisest on oht, et mõningaid taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid ei viida rahastu tähtaegade jooksul lõpule. See võib mõjutada saavutatavaid tulemusi (punktid [36–40](#)).
- 11** Komisjon julgustab liikmesriike kasutama energiamärgiseid peamise vahendina kõigi ELi toetatavate programmide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu raames saavutatud energiasäästu arvutamiseks. Need märgised aitavad kindlaks teha renoveeritud hoone puhul tehtud täiustusi. Energiamärgistes sisalduv teave energiasäästu kohta ei ole aga piisavalt usaldusväärne, võrreldav ega üksikasjalik, et seda saaks kasutada tulemuste otstarbekaks seireks. Erinevus on eelkõige hinnangulise tarbimise (mis arvutatakse energiamärgiste alusel) ja tegeliku tarbimise vahel, kuna viimast mõjutab ka inimkäitumine. Selle erinevuse arvestamata jätmine toob kaasa märkimisväärsed erinevused hinnangulise ja tegeliku säästu vahel (punktid [41–47](#)).
- 12** Mis puudutab usaldusväärsust, siis leidsime, et riiklike või piirkondlike ametiasutuste tehtud energiamärgiste kontrollide käigus tuvastati palju ebakõlasid. Meie analüüs valitud liikmesriikides kasutatavate sertifikaatide ja alternatiivsete meetodite kohta näitas täiendavaid puudusi, nagu energiatarbimise ebaõige prognoosimine, mis mõjutab teatatud säästu (punktid [48–55](#)).

- 13** Leidsime ka, et komisjoni poolt ühise näitaja nr 1 all esitatud teave energiasäästu kohta hõlmab kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid, sealhulgas neid, mis on seotud üldkasutatavate hoonete või ettevõtetega. Liikmesriigid saadavad andmed aga koondkujul, mis ei võimalda hinnata konkreetselt eluhoonete renoveerimise edenemist. Komisjon ei osuta selgelt, et teave säästu kohta põhineb teoreetilistel arvutustel, mis ei kajasta piisavalt tegelikku säästu. Lisaks kontrollib komisjon usaldusvärsust, kuid ei kontrolli näitajaid üksikasjalikumalt, mis piirab võimalust teha piisavat tulemuslikkuse järelevalvet (punktid [56–61](#)).
- 14** Meie analüüs taaste- ja vastupidavusrahastu raames renoveerimisprojektide toetamise kulude kohta näitas valitud liikmesriikides säästetud energiaühiku maksumuse suurt varieeruvust, mida komisjon täiendavalt ei analüüsinud. Hoonete renoveerimise meetmete kulutõhusust tavaliselt ei jälgita. Eelkõige leiame, et Itaalia meede *Superbonus*, mida rahastati nii Itaalia kui ka taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest ja mis kattis kuni 110% toetusesaajate kantud kuludest, ei olnud kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ega kujutanud endast ELi vahendite kulutõhusat kasutamist. Kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu pidi olema tulemuspõhine vahend, ei nõuta määruuses kulutõhususe jälgimist (punktid [62–69](#)). Juhtisime oma hiljutises [eriaruandes 14/2026 taaste- ja vastupidavusrahastu jälgitavuse ja läbipaistvuse kohta](#) tähelepanu puudustele tegelikke kulusid käsitlevate andmete kogumisel ning soovitasime kasutada sellist teavet ELi vahendite tõhusa kasutamise hindamiseks ja saavutamiseks.

2. soovitus

Anda läbipaistvalt aru säästu kohta ning hinnata eluhoonete energiatõhususe parandamiseks mõeldud taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid

Selleks et paremini hinnata taaste- ja vastupidavusrahastu eluhoonete energiatõhususe meetmete tulemusi, peaks komisjon:

- a) avaldama lisateavet ühise näitaja nr 1 puhul kasutatud metoodika kohta ja selgitama, kuidas see mõjutab liikmesriikide teatatud säästu usaldusvärsust;

Soovituse täitmise tähtaeg: 2026. aasta lõpp

- b) hindama eluhoonete energiatõhususe meetmete tulemusi ja kulutasuvust; ning tegema järeldusi tulevaste programmide jaoks, eelkõige seoses renoveerimismeetmetele antava avaliku sektori toetuse asjakohase tasemega.

Soovituse täitmise tähtaeg: 2028. aasta lõpp seoses komisjoni järelhindamisega taaste- ja vastupidavusrahastu kohta

3. soovitus

Parandada energiasäästu tulemuslikkuse jälgimist

Järgmises mitmeaastases finantsraamistikus peaks komisjon selleks, et parandada energiasäästu tulemuslikkuse jälgimist, tegema järgmist:

- a) parandama renoveerimismeetmetega säästetud energia usaldusväärse aruandluse metoodikat, sealhulgas võtma arvesse erinevust hinnangulise ja tegeliku energiasäästu vahel;
- b) koguma iga asjakohase meetme kohta usaldusväärset teavet saavutatud tulemuste ja makstud summade kohta (ELi, liikmesriikide ja erasektori rahalised vahendid).

Soovituse täitmise tähtaeg: detsember 2027

Meie tähelepanekutest lähemalt

Taaste- ja vastupidavusrahastu energiatõhususe meetmete rakendamist takistab nende puudulik ülesehitus

15 Taaste- ja vastupidavusrahastu määrus võimaldab liikmesriikidel töötada oma riiklike taaste- ja vastupidavuskavade raames välja meetmed, mis aitavad parandada eluhoonete energiatõhusust. Uurisime taaste- ja vastupidavusrahastu ülesehituse põhielemente ja seda, kuidas taaste- ja vastupidavusrahastu eluhoonete energiatõhususe meetmed kavandati, keskendudes meie valitud neljas liikmesriigis kavandatud 28 meetmele, mis koosnevad 18 investeeringust ja 10 reformist (*II lisa*).

16 Eeldasime, et:

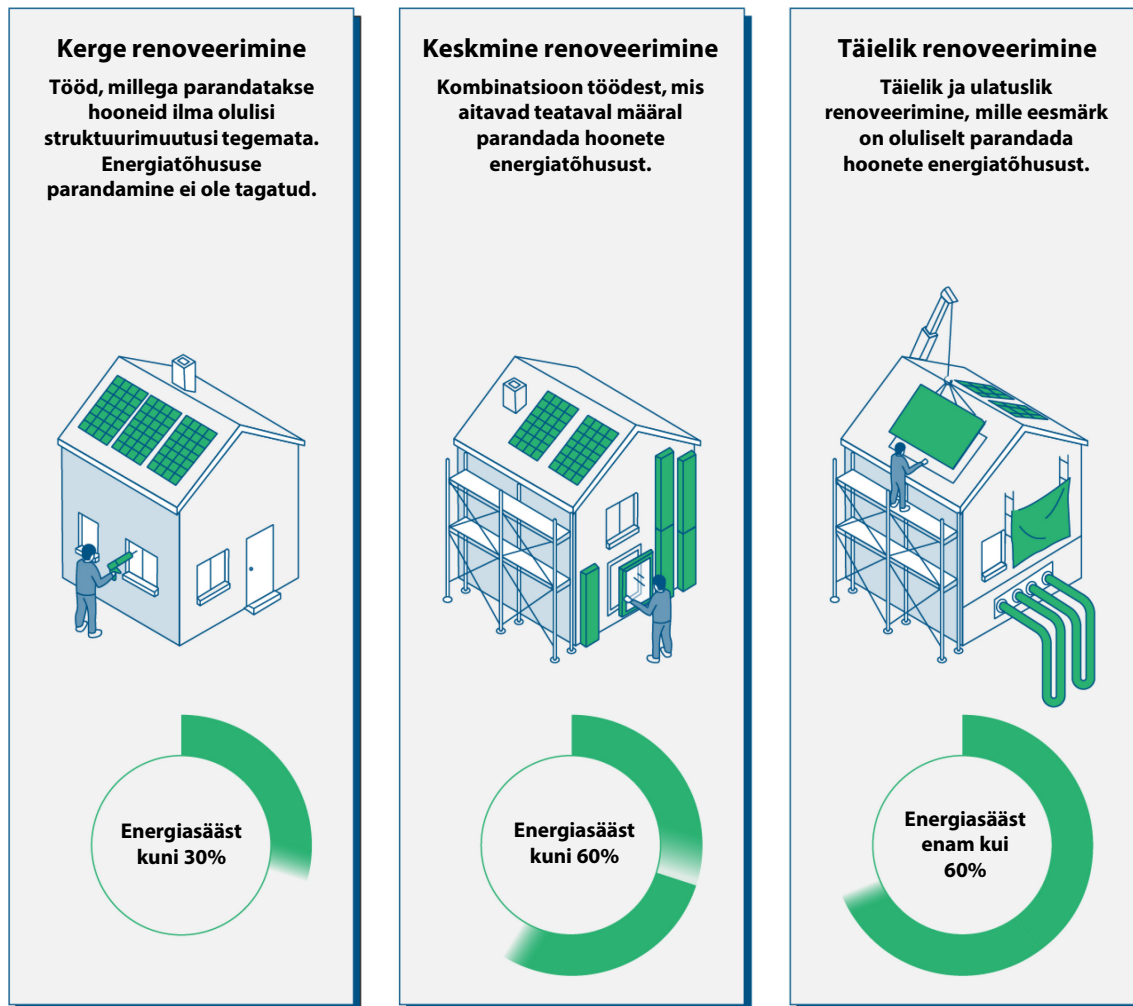
- meetmed on piisavalt suunatud hoonefondi renoveerimisvajadustele;
- reformid suurendavad või täiendavad energiatõhususse tehtavaid investeeringuid.

Taaste- ja vastupidavusrahastu renoveerimismeetmed ei ole otseselt suunatud täielikule renoveerimisele

- 17** Selleks et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed oleksid asjakohased, peaksid eluhoonete riiklike taaste- ja vastupidavuskavade taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed vastama iga liikmesriigi hoonefondi erivajadustele kooskõlas ELi energiatõhususe poliitika eesmärkidega. Kontrollisime asjakohasust, uurides [taaste- ja vastupidavusrahastu määrust](#), ELi energiatõhususe poliitikaraamistikku ning riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid, ning analüüsisime põhjuseid, miks liikmesriigid otsustasid just selliste taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete ja projektide kasuks.
- 18** 2018. aasta [hoonete energiatõhususe direktiivis](#), mis on ELi energiatõhususe poliitikaraamistiku põhielement (*I lisa*), nõuti, et liikmesriigid koostaksid 2020. aasta märtsiks riikliku pikaajalise renoveerimisstrateegia, et muuta oma hoonefond 2050. aastaks väga energiatõhusaks ja vähendada selle CO₂ heidet. Nimetatud eesmärgi saavutamiseks mainitakse direktiivis sõnaselgelt, et tuleb suurendada täielikku renoveerimist. Tegu on mõistega, mille komisjon määratles oma [soovituses \(EL\) 2019/786 \(joonis 2\)](#). Sellele tuginedes esitas komisjon 2020. aasta oktoobris oma [renoveerimislaine strateegia](#) hoonete renoveerimise hoogustamiseks ja täieliku renoveerimise edendamiseks. Komisjon rõhutas, et iga-aastane täieliku renoveerimise määr ELis oli keskmiselt vaid 0,2%².

² COM(2020) 662 – Euroopa renoveerimislaine; Euroopa Komisjon, „[Comprehensive study of building energy renovation activities and the uptake of nearly zero-energy buildings in the EU](#)“.

Joonis 2 | Eri liiki renoveerimine

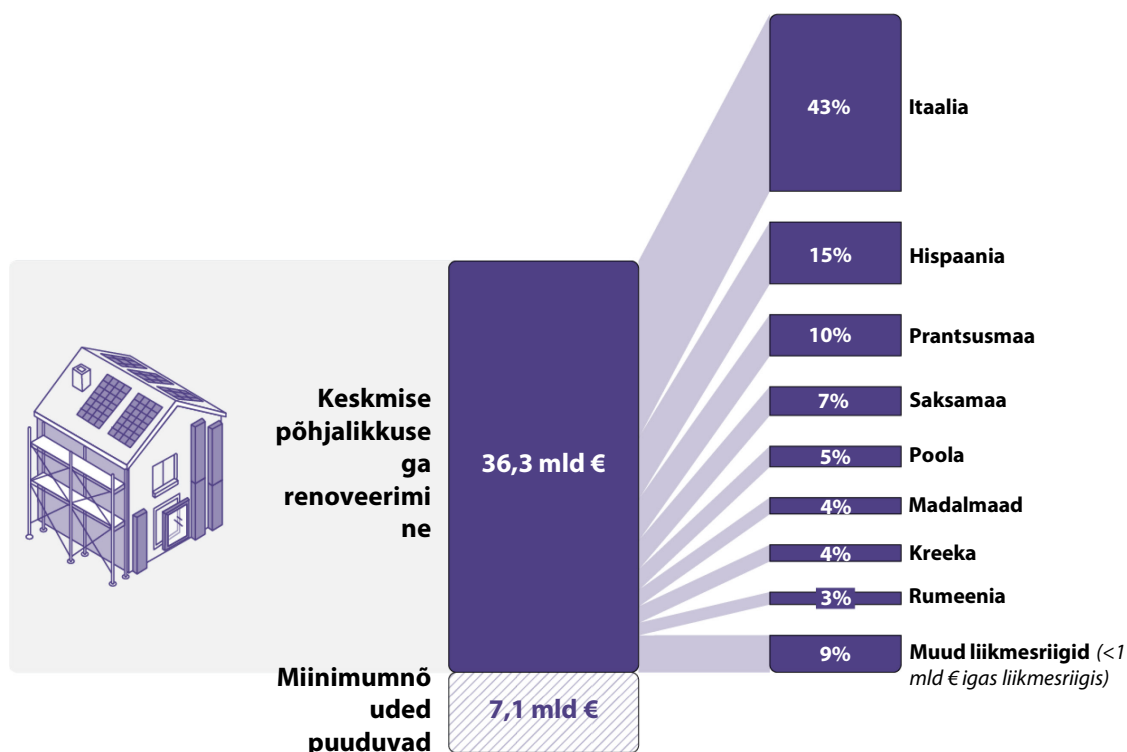

Allikas: kontrollikoda komisjoni soovitusel (EU) 2019/786 põhjal. Need on energiatõhususe meetmete puhul kohaldatavad määratlused.

- 19** Need riiklikud pikaajalised renoveerimisstrateegiad koos mis tahes täiendavate vajaduste hindamisega, mille liikmesriigid tegid enne taaste- ja vastupidavusrahastu käivitamist, oleksid võinud olla aluseks kulutõhusate täieliku renoveerimise meetmete määratlemisele, mis käsitlevad riigi hoonefondi konkreetseid vajadusi, sealhulgas vajadust edendada täielikku renoveerimist. [Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#) ei nõutud siiski konkreetselt, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed põhineksid konkreetsel hindamisel või vajaduste hindamisel.

- 20** Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses on sätestatud üldine nõue kooskõla kohta ELi eesmärkide ja riiklike strateegiliste dokumentidega, sealhulgas riiklike energia- ja kliimakavadega. Komisjoni suunistes paluti liikmesriikidel oma taaste- ja vastupidavuskavades märkida, kuidas saaks nendes kavades loetletud konkreetseid meetmeid riiklike taaste- ja vastupidavuskavade abil kiiresti rakendada. Ei neis suunistes ega ka taaste- ja vastupidavusrahastu määruses ei ole siiski täpsustatud, kuidas komisjon peaks seda kontrollima.
- 21** Komisjoni hindamises vaadeldi, kas liikmesriikide kavandatud meetmed olid kooskõlas kehtiva raamistikuga. Kui valitud liikmesriigid otsustasid, millised eluhoonete energiatõhususe meetmed nad riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse lisavad, ei põhinenud nende otsused konkreetsel analüüsil või vajaduste hindamisel, vaid viitasid üldiselt riiklikele pikaajalistele renoveerimisstrateegiatele. Liikmesriikide ametiasutustega peetud arutelude põhjal märgime, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete valikut mõjutas riiklike taaste- ja vastupidavuskavade koostamiseks ette nähtud suhteliselt lühike ajavahemik ning vajadus valida meetmed, mida saaks taaste- ja vastupidavusrahastu kestuse jooksul (st 2026. aasta augustiks) rakendada.
- 22** Lisaks ei mainitud taaste- ja vastupidavusrahastu määruses täielikku renoveerimist. Leidsime, et ainult üks 27-st liikmesriigist (Rumeenia) oli ühe meetme seostanud eesmärgiga, mis viitas sõnaselgelt täielikule renoveerimisele. Enamiku taaste- ja vastupidavusrahastu eluhoonete energiatõhususe meetmete puhul tuli toetuse saamiseks saavutada keskmiselt vähemalt keskmine renoveerimise tase, ning keskmine renoveerimine moodustas 83% meetmete hinnangulistest kuludest. Ülejäänud 17% puhul taaste- ja vastupidavusrahastu hinnangulistest kuludest, mis on seotud eluhoonete energiatõhususe meetmetega, ei olnud minimaalset energiasäästu eesmärki seatud (joonis 3). Näiteks Belgias ei nõudnud erahoonetele suunatud meetmed minimaalset energiasäästu.

Joonis 3 | Eraldised taaste- ja vastupidavusrahadust eluhoonetele (nõuete ja liikmesriikide kaupa)

Allikas: kontrollikoda komisjoni poolt 2026. aasta juulis esitatud taaste- ja vastupidavusrahadust andmete põhjal (viimati ajakohastatud jaanuaris 2025).

- 23** Lisaks, nagu on selgitatud [meie 2024. aasta eriaruandes 14/2024 taaste- ja vastupidavusrahadust rohepöörde kohta](#), täpsustas komisjon, et selleks, et renoveerimismeedet saaks taaste- ja vastupidavusrahadust määruse raames pidada keskmise põhjalikkusega meetmeks, peaks selle eesmärk olema saavutada³ keskmiselt vähemalt 30% primaarenergia sääst, mis vastab selle kategooria madalaimale võimalikule künnisele ([joonis 2](#)). Nimetatud nõue ei kehtinud mitte igale projektile, vaid kogu meetmele tervikuna. Neljast valitud liikmesriigist kohaldas rangemat reeglit ainult Itaalia: selles nõuti, et kõik taaste- ja vastupidavusrahadust projektid saavutaksid vähemalt 40% energiasäästu. See, kas künnised saavutatakse, sõltub ka saavutatud säästu hinnangute usaldusväärsusest, mida me uurime aruande teises osas (punktid [32–69](#)).

³ Taaste- ja vastupidavusrahadust määruse VI lisa.

- 24** Kuigi ükski valitud liikmesriik ei lisanud oma eesmärkidesse täielikku renoveerimist (punkt 22), täheldasime, et Küpros valis mõned täieliku renoveerimise projektid välja ühe erimeetme raames (mis moodustab 20% renoveerimisele eraldatud vahenditest). Ülejäänud kolmes liikmesriigis leidsime, et taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed ei olnud suunatud täieliku renoveerimise edendamisele. Sellise renoveerimise rahastamine, mis ei suurenda oluliselt hoone energiatõhusust, võib tekitada seotuse efekti (**1. selgitus**). Mitmes uuringus⁴ on hoiatatud, et keskendumine mõõdukatele meetmetele ilma tervikliku planeerimiseta võib põhjustada seotuse efekti, kus renoveerimisotsused piiravad tulevasi valikuid või toovad kaasa investeringud, mis ei ole pikaajaliste CO₂ heite vähendamise eesmärkide saavutamiseks optimaalsed.

1. selgitus

Renoveerimistööde seotuse efekt

Seotuse efekt võib tekkida siis, kui keskmine renoveerimine takistab täielikumat energiatõhusaks renoveerimist lisakulude, alginvesteeringu tagasisaamise vajaduse või tehniliste põhjuste tõttu. Näiteks:

- koordineerimata isolatsioonitööd (täiendavaid kihte ei saa alati lisada)⁵;
- tulevaste lahendustega kokkusobimatute materjalide kasutamine;
- kütte-/kuumaveesüsteemide paigaldamine tulevasi isolatsioonitöid arvesse võtmata (tulemuseks võib olla liiga suur võimsus) või vastupidi;
- täielik renoveerimine (täheldasime seda meie valitud liikmesriikides), millega saavutatakse ainult keskmine energiaklass (ning energiatõhususe edasine parandamine eeldaks lammutustöid) ja mille puhul ei olnud ette nähtud etappide kaupa tehtavat täielikku renoveerimist.

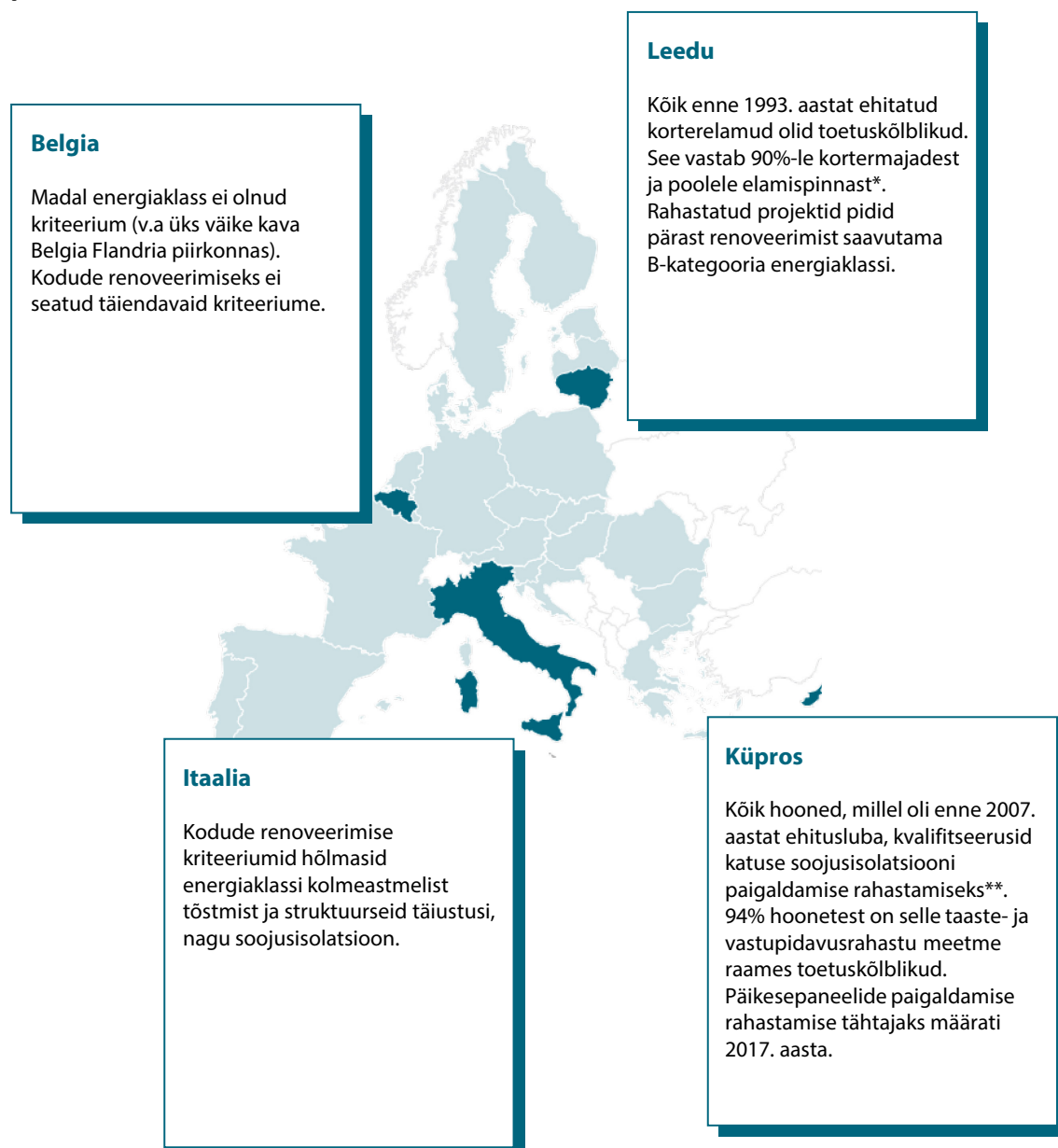
Allikas: kontrollikoda, tuginedes uuringutele ja hinnatud projektidele.

⁴ BPIE, „Deep Renovation: Shifting from exception to standard practice in EU policy briefing“; Gepts B., „Where is the potential for deep (energy) renovations?“, Barbosa G. ja Almeida M., „Strategies for implementing and scaling Renovation Passports“.

⁵ Barbosa G., „Building renovation passports for affordable and digital deep renovation“; L'Énergie en Wallonie, „Guide de la rénovation énergétique et durable des logements en Wallonie“, 5. peatükk, punktid 2.3 ja 2.7.

25 Taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete konkreetsete renoveerimisprojektide üle otsustamisel kiitsid valitud liikmesriigid projektid rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide alusel heaks ja kuni raha jätkus, rahastati kõiki toetuskõlblikke projekte. *Joonisel 4* on esitatud näited meie auditi jaoks valitud liikmesriikide kasutatud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumide kohta. Valitud liikmesriikides ei olnud rahastamiskõlblikkuse kriteeriumid sageli väga ranged ega nõudnud rahastamise suunamist madala energiatõhususega hoonetele või leibkondadele, kellel on suurem rahaline vajadus toetuse järele. Samuti ei kasutanud need liikmesriigid taotluste järjestamiseks valikukriteeriume. Küprose puhul oli see valik tahtlik lihtsustamisotsus, et suurendada projektide arvu taaste- ja vastupidavusrahastu ajaliste piirangute raames. Selliste kriteeriumide kasutamine oleks võinud viia rohkem tulemustele orienteeritud projektide valimiseni, maksimeerides seega eeldatavat energiasäästu.

Joonis 4 | Näited, kus taaste- ja vastupidavusrahastu projektide valik põhines üksnes rahastamiskõlblikkuse kriteeriumidel

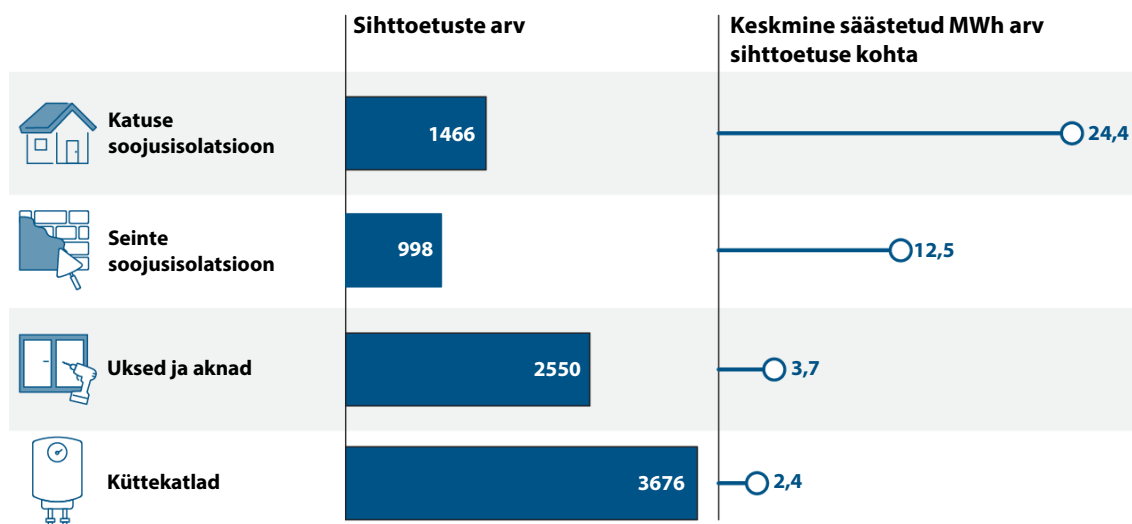

Märkus: * = Leedu pikaajaline renoveerimisstrateegia 2021, tabelid 3 ja 4; ** = Küpros 2020 Pikaajaline hoonete renoveerimise strateegia (LTRS), lk 13.

Allikas: kontrollikoda.

- 26** Kuna projektide valik valitud liikmesriikides ei hõlmanud esitatud projektide võrdlevat kvaliteedihindamist, on oht, et rahastatud renoveerimised võivad keskenduda sellist liiki töödele, mis annavad väiksemat nominaalset energiasäästu. *Jooniselt 5* on näha, et Belgias (Brüsseli piirkonnas) keskenduti keskmise või kerge renoveerimise projektidele (nt küttekatelde või akende väljavahetamine). Sellest tulenevalt toetati valitud liikmesriikides taaste- ja vastupidavusrahastust üldiselt renoveerimiskavasid, mis on suunatud suuremale hulgale leibkondadele ja hoonetele, et renoveerida vähema ajaga rohkem. Pigem keskmise või kerge renoveerimise prioriseerimine suunas liikmesriikide tähelepanu kõrvale pikaajalise energiasäästu tagamiselt täieliku renoveerimise kaudu. Samuti on oht, et tulevikus tekib seotuse efekt.

Joonis 5 | Toetuste arv ja keskmine energiasääst MWh (2023), Brüsseli piirkond tööde liikide kaupa

Märkus: need arvud ei hõlma ainult taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatavaid projekte.

Allikas: iga-aastane statistiline aruanne, RENOLUTION 2023 RBC.

Reformid ei olnud selgelt määratletud ning nende mõju investeeringutele ja energiasäästule ei ole tõendatud

- 27** Taaste- ja vastupidavusraha määruse kohaselt peaksid taaste- ja vastupidavusraha reformid ja investeeringud moodustama ühtse paketi⁶ ja tooma asjaomastes haldusasutustes või poliitikavaldkondades⁷ kaasa struktuurseid muutusi⁸. Tegime valitud liikmesriikide hulgast kindlaks kümme reformi ning analüüsisime nende seost taaste- ja vastupidavusraha investeeringutega ning nende potentsiaali võimaldada või toetada tulevast renoveerimist.
- 28** Märkisime oma 2025. aasta [eriaruandes 10/2025 taaste- ja vastupidavusraha tööturureformide kohta](#), et [taaste- ja vastupidavusraha määruses](#) viidatakse investeeringutele ja reformidele, ilma et neid oleks määratletud või selgelt eristatud. Samuti täheldasime, et arusaam sellest, mida saab pidada reformiks, jäi mõningal määral subjektiivseks isegi pärast komisjoni suuniseid⁹. Läbivaadatud riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades tõi selge määratluse puudumine kaasa reformi kontseptsiooni erineva tõlgendamise liikmesriikides. Samuti ei taganud komisjon järjepidevat lähenemisviisi kõigis riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades. Näiteks nimetas Belgia oma toetuskavade läbivaatamist ja seotud projektide rahastamist reformideks, samas kui Itaalia nimetas sarnaseid muudatusi oma renoveerimiskavas investeeringuteks. Meetmete liigitamise subjektiivsuse aste kinnitab kontrollikoja varasemat leidu.
- 29** Leidsime kolm reformideks nimetatud meetet, mis tegelikult olid peamiselt investeeringud (kaks Belgias ja üks Leedus). Need puudutasid märkimisväärsed projektikulused ega hõlmanud olulisi muudatusi renoveerimiskavades. Leedu meetet korraldab REPowerEU peatükis, kuid siis loeti see investeeringuks. Leiame, et investeerimismeetmed, mida nimetatakse reformideks, õõnestavad nende võimalikku rolli olemasolevate takistuste kõrvaldamisel ja investeeringute võimaldamisel.
- 30** Lisaks leidsime muid reforme, mis võiksid võimaldada investeeringuid. Puudusid aga andmed, mis näitaksid nende mõju investeeringutele taaste- ja vastupidavusraha raames või väljaspool seda, või olid need ebapiisavad (vt näited [2. selgituses](#)).

⁶ Taaste- ja vastupidavusraha määruse põhjendus 32.

⁷ Taaste- ja vastupidavusraha määruse V lisa.

⁸ SWD(2021) 12 – „Guidance to member states – Recovery and Resilience plans“.

⁹ SWD(2021) 12.

2. selgitus

Näited reformide võimaliku mõju hindamisest energiatõhususse tehtavatele investeeringutele

Belgia, Itaalia, Küpros, Leedu: reformid, mille eesmärk on luua ühtsed kontaktpunktid (et anda inimestele teavet, mille puudumine võib renoveerimist takistada), võivad võimaldada tulevasi investeeringuid energiatõhususse, kuid nende mõju ei ole veel tõendatud.

Leedu: riiklik taaste- ja vastupidavuskava sisaldas reformi, millega stimuleeriti uut puidupaneelide abil renoveerimise meetodit, muutes ehitusnõudeid, käivitades näidisprojekte ja arendades kohalikku tööstust. Selle vastuvõtmiseks puudusid aga teostatavusuuringud ja analüüsid võimaliku kasutusulatuse ja kitsaskohtade kohta.

- 31** Märkisime oma [ülevaates taaste- ja vastupidavusrahastu puudustest saadud õppetundide kohta](#), et taaste- ja vastupidavusrahastu reformide tulemuste või mõju hindamist piirab sobivate näitajate puudumine. Leiame, et seetõttu on raske tõendada, et taaste- ja vastupidavusrahastu energiatõhususe reformid annavad suuremat kokkuhoidu kui investeeringud üksi.

Viivitused rakendamisel ja puudused energiasäästu jälgimisel

- 32** Kavandatud renoveerimismeetmeid tuleb rakendada õigeaegselt ja vastavalt riiklikele taaste- ja vastupidavuskavadele, et need saavutaksid oma eesmärgid. Kasutusele tuleks võtta töökindlad jälgimisvahendid, et hinnata ja jälgida energiatõhususe meetmete tulemuslikkust ning selle kohta aru anda. Seetõttu uurisime taaste- ja vastupidavusrahastu meetmete rakendamist ja eeldasime, et:

- on olemas meetmed tulemustele suunatud sihtide saavutamiseks kindlaksmääratud tähtaegade jooksul, kuna taaste- ja vastupidavusrahastu on tulemuspõhine;
- liikmesriigid koguvad ja komisjon esitab usaldusväärset teavet tegelikult säästetud energia kohta;
- komisjon ja liikmesriigid jälgivad meetmete rakendamisel tehtud edusamme, sealhulgas rahastatavate meetmete kulutõhusust.

Keerukate renoveerimisinvesteeringute meetmete rakendamisel esines viivitusi ja meetmeid tuli muuta

- 33** Taaste- ja vastupidavusrahastu pidi olema tulemuspõhine vahend, mis põhineb seatud eesmärkide ja sihtidega võrreldes saavutatud tulemustel. Uurisime, mil määral toetasid [taaste- ja vastupidavusrahastu määrus](#) ja [sellega seotud suunised](#) tulemuspõhiste sihtide lisamist riiklikesse taaste- ja vastupidavuskavadesse. Seejärel hindasime, kas tulemustele suunatud sihid olid valitud liikmesriikides seotud riiklike taaste- ja vastupidavuskavade meetmetega. Kuna kõik meetmed tuleb lõpule viia 31. augustiks 2026¹⁰, analüüsisime, kas meie valitud liikmesriikide eri liiki renoveerimismeetmed edenevad kavakohaselt, kas mõni neist on ajakavast maha jäänud ja kas meetmete läbivaatamine suurendas nende saavutamise teostatavust taaste- ja vastupidavusrahastu tähtaegade jooksul.
- 34** Taaste- ja vastupidavusrahastu määruses on sätestatud, et iga meetmega peaksid kaasnema eesmärgid, sihid ja näitajad, et jälgida rakendamisel tehtud edusamme, kuid selles ei nõuta sõnaselgelt, et sihid oleksid tulemustele suunatud. [Komisjoni suunistes](#) liikmesriikidele täpsustatakse, et eesmärgid ja sihid peaksid põhinema kas sisendnäitajatel või (eelistatavalt) väljundnäitajatel.
- 35** Leidsime, et riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades sisalduvate auditeeritud meetmete kvantitatiivsed sihid keskendusid peamiselt väljunditele (nt renoveerimiste arv või renoveeritud pindala suurus), mitte tulemustele (energiatarbimise vähenemine). See piirab komisjoni võimalust hinnata meetmete tulemusi ning taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuslikkust energiatõhususe valdkonnas. Varasemates aruannetes jõudsime järeldusele, et taaste- ja vastupidavusrahastu sihtide puhul mõõdeti pigem rakendamise edenemist kui tulemuslikkust. Kõigis ELi liikmesriikides võetud 111 renoveerimismeetmest leidsime ainult kolm, milles kasutati tulemustele suunatud sihte. Üks neist näidetest on Itaalia peamine erahoonete renoveerimise kava. [Joonisel 6](#) on esitatud kokkuvõtte renoveerimismeetmetega seotud eri liiki sihtidest valitud liikmesriikides.

¹⁰ [Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse](#) artikli 18 lõike 4 punkt i.

Joonis 6 | Sihid valitud liikmesriikides

Näitaja kirjeldus		 Belgia	 Itaalia	 Küpros	 Leedu
VÄLJUND	Eluruumide arv	✓		✓	
	Renoveeritud pindala		✓		✓
	Õiguslike kokkulepete allkirjastamine (rahastamisvahend)		✓		
	Ettevalmistustööde lõpuleviimine (puitpaneelid)				✓
TULEMUS	Säästetud MWh arv		✓		

Allikas: kontrollikoda nõukogu rakendusotsuste põhjal.

- 36** Täheldasime, et valitud liikmesriikides oli mõne taaste- ja vastupidavusrahastu meetme järele suur nõudlus, kuna neid on lihtsam rakendada. Nii on see näiteks Küprose lihtsama renoveerimismeetme („Individuaalsete energiatõhususe meetmete edendamine“ – vt [III lisa](#)) puhul, millest rahastatakse peamiselt päikesepaneelide paigaldamist. Nagu on näidatud [3. selgituses](#), on päikesepaneelide paigaldamine lühikese tasuvusajaga investeering. Samuti edenevad kiiresti meetmed, mis ei nõua minimaalset säästu, näiteks meede, millega toetatakse erahoonete renoveerimist Belgias.

3. selgitus

Näide lühikesest tasuvusajast taaste- ja vastupidavusrahastust toetatud päikesepaneelide paigaldamisel Küprosel

Lihtsamate renoveerimismeetmete toetusesaajad Küprosel (punkt [36](#)) võivad osaleda riiklikus n-ö netomõõtmise kavas, mida taaste- ja vastupidavusrahastu meede ei hõlma. See võimaldab toetusesaajatel säilitada päikesepaneelide toodetud energiat tulevaseks kasutamiseks, salvestades selle virtuaalselt. See toob toetusesaajale kohest rahalist kasu, kuna ta saab paigalduskulud väiksemate energiaarvete kaudu kiiresti tagasi. Küprose ametiasutuste hinnangul on tasuvusaeg 3,5–5 aastat.

Tunnistame, et päikesepaneelidest saadava taastuenergia osakaalu suurenemine Küprose elektrienergia allikate jaotuses on positiivne areng. Meie kohapealsete kontrollide käigus kinnitasid aga mõned toetusesaajad, et pärast päikesepaneelide paigaldamist kogutud energiaühikud võimaldasid neil säilitada oma varasema energiatarbimise või seda isegi suurendada.

- 37** Itaalia renoveerimisprogrammiga *Superbonus*, mida rahastati nii Itaalia kui ka taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditest, hüvitati kuni 110% toetusesaajate kantud kuludest. Leiame, et selline toetuse tase ei ole kooskõlas usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtetega ja et see mõjutab negatiivselt meetme kulutõhusust ([5. selgitus](#)). Seda meedet kasutas pool miljonit toetusesaajat, mis tähendab, et Itaalia on oma lõpliku sihi saavutamiseks piisavalt lõpetatud projekte.
- 38** Lisaks leidsime, et komisjoni hinnangul oli enamik käesoleva auditi jaoks valitud kümne reformiga seotud eesmärkidest ja sihtidest meie auditi ajal, st taaste- ja vastupidavusrahastu rakendusperioodil täidetud. Analüüsisime taaste- ja vastupidavusrahastust toetatavate ühtsete kontaktpunktide loomist valitud liikmesriikides. Kuigi meetmete eesmärk oli tagada nende teenuste toimimine, ei olnud platvormid täielikult valmis andma kohandatud nõu kodanikele, kes olid huvitatud energiatõhusast renoveerimisest. Leidsime, et kasutusele tuleb võtta lisafunktsioonid.

- 39** Taaste- ja vastupidavusrahastu lühike kestus (punkt **21**) soodustab lihtsamat laadi renoveerimist, kuid on osutunud täieliku renoveerimise ja keerukate investeeringute jaoks vähem sobivaks. Sellega seoses leidsime, et keerukamad taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed viibisid (18 investeeringust 12 valmis kavandatust hiljem – vt **III lisa**). Näiteks Itaalias oli ajakavast maha jäänud meede, mille eesmärk oli vähendada kaugkütte abil energiatarbimist vähemalt 30 kilotonni naftaekvivalendi võrra aastas: auditi ajaks oli 34 projektist ainult kuus saanud eelmakse või osalise makse (mis vastab 5%-le selle meetme jaoks eraldatud taaste- ja vastupidavusrahastu summadest) ja ühtegi projekti ei olnud lõpule viidud.
- 40** Aeglase rakendamise ja vähenenud nõudluse probleemiga tegelemiseks vaadati valitud liikmesriikides läbi mõned energiatõhususe meetmed koos muudetud sihtide ja hinnanguliste kuludega. 22 meetmest 13 puhul korrigeeriti sihte allapoole, samas kui kuue täiendava meetme puhul ei olnud neile sihtväärtusi kindlaks määratud, olid ainult eesmärgid (**III lisa**). Muudatused olid taaste- ja vastupidavusrahastu määruse¹¹ alusel lubatud, tingimusel et komisjon hindab, kas kavandatud muudatused on põhjendatud, muudetud riiklik taaste- ja vastupidavuskava vastab jätkuvalt määruse nõuetele ning muudetud eesmärgid ja sihid on endiselt selged ja realistlikud. Hoolimata nendest muudatustest on oht, et mõningaid taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid ei viida taaste- ja vastupidavusrahastu tähtaegade jooksul lõpule ning see võib mõjutada saavutatavaid tulemusi. **4. selgituses** esitatakse meie hindamise täiendavad üksikasjad.

¹¹ Taaste- ja vastupidavusrahastu määruse artikkel 21.

4. selgitus

Näited meetmete muutmisest, mis ei kajasta täielikult meetmete rakendamisel auditi ajaks saavutatud tegelikku edenemist

Küpros: Küprosel vähendati 2025. aasta novembris keeruka renoveerimismeetme eesmärki, millega toetati muu hulgas katuste ja seinte soojustamist. Riigi ametiasutuste töid muutmise põhjuseks ootamatud asjaolude, mis aeglustasid rakendamist. Sihti vähendati 1100 renoveerimiselt 800-le, vähendades asjaomast summat 30 miljonilt eurolt 22 miljonile.

Samal ajal teatasid Küprose ametiasutused 2025. aasta novembris, st meetme rakendusperioodi keskel, et 263 projekti on lõpule viidud, samas kui 1465 projekti on allkirjastatud ja kavas lõpule viia 2026. aasta juuniks. See seab kahtluse alla muutmise vajaduse.

Viimases muutmises ei võetud täielikult arvesse tegelikke edusamme

Belgia: 2025. aasta juuni seisuga ei olnud ükski sotsiaaleluruumide meetme projekt Valloonias veel alanud. 2025. aasta oktoobris muudeti selle meetme sihti. Eraldist vähendati 30 miljonilt eurolt 12,5 miljonile ning päikesepaneelidega varustatavate sotsiaaleluruumide sihtarvu vähendati 3600-lt 1532-le.

On oht, et muudetud sihti ei saavutata

Leedu: riikliku taaste- ja vastupidavuskava muutmise tulemusel vähendati renoveerimismeetme sihti 40%, samal ajal kui taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite hinnangulised kulud suurenesid 32%. Edusammude meepoolne analüüs näitab, et valitud projektide aeglase edenemise tõttu on taaste- ja vastupidavusrahastu lõpuks võimalik saavutada ainult ligikaudu 77% muudetud sihist.

On oht, et muudetud sihti ei saavutata

Teave energiasäästu kohta ei olnud piisavalt usaldusväärne, võrreldav ega üksikasjalik, et seda saaks kasutada tulemuste otstarbekaks seireks

- 41** Taaste- ja vastupidavusrahastu energiatõhususe meetmed peaksid aitama saavutada ELi kõrgetasemelist energiatõhususe sihti, mis põhineb energiatarbimise tegelikul vähendamisel. Selle põhjal eeldame, et need meetmed annavad mõõdetava energiasäästu näol tulemusi. Samuti ootame, et liikmesriigid jälgiksid taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite abil renoveeritud hoonetega seotud saavutusi.

Viis, kuidas liikmesriigid energiasäästu arvutavad, takistab võrreldavust ja mõjutab usaldusväärset

- 42** Taaste- ja vastupidavusrahastu sekkumiste eesmärk on parandada hoonete energiatõhusust, saavutada energiasäästu ja muud kasu. Hoonete parendamise hindamiseks koguvad liikmesriigid andmeid, mis tavaliselt põhinevad energiamärgistel. Need loodi peamiselt selleks, et teavitada hoonete omanikke, ostjaid ja üürnikke hoonete energiatõhususest (tavaliselt skaalal A–G kõige tõhusamast kõige vähem tõhusani).
- 43** Taaste- ja vastupidavusrahastu renoveerimismeetmete kontekstis julgustas komisjon liikmesriike kasutama energiamärgiseid kõigi ELi toetatavate programmide, sealhulgas taaste- ja vastupidavusrahastu raames saavutatud energiasäästu arvutamiseks. Ühises lähenemisviisis kasutades võrreldakse enne ja pärast renoveerimist koostatud energiamärgistel märgitud energiatarbimist ning esitatakse vahe energiasäästuna. Seda meetodikat kasutasid Itaalia ja Leedu. Küpros kasutas seda ainult keerukamate renoveerimistööde puhul. Belgia valis alternatiivsed meetodid (*joonis 7*, punktid *50–52*).

Joonis 7 | Iga-aastane sääst valitud liikmesriikides

	Meede	Iga-aastane sääst (miljonit kWh)	Kasutatud metoodika
 Belgia	Brüsseli piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	○ 11,5	Standardväärtused ja prognoosid
	Flandria piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	○ 44,3	Standardväärtused ja prognoosid
	Valloonia piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	○ 14,1	Standardväärtused ja prognoosid
	Sotsiaaleluruumide renoveerimine saksakeelses kogukonnas	◦ 1,0	Standardväärtused ja prognoosid
 Itaalia	Superbonus	(○) 1412,2	EPC ex ante ja EPC ex post (kohandustega)
 Küpros	Erinevate energiatõhususe meetmete edendamine	○ 419,0	Standardväärtused ja prognoosid
	Hoonefondi ulatusliku energiatõhusamaks muutmise edendamine	○ 49,8	EPC ex ante ja EPC ex post*
 Leedu	Hoonete renoveerimise toetamine	○ 67,7	EPC ex ante ja EPC ex post

Märkus: * = suurus on hindamisel.

Allikas: kontrollikoda liikmesriikide esitatud teabe põhjal.

- 44** Energiamärgised kavandati algselt varade hindamise vahendina. Selles kontekstis sobivad need hoones tehtud paranduste kindlakstegemiseks, mis kajastavad tüüpilist kasutust standardtingimustes. Nende konkreetne eesmärk ei olnud aga usaldusväärselt arvutada avaliku sektori rahastatud meetmega saavutatud tegelikku energiasäästu.
- 45** Hoonete energiatõhususe direktiiviga kehtestatud raamistiku kohaselt tuginevad energiamärgised energiatarbimise hindamisel hoonete andmetele ja teoreetilistele eeldustele. See võib erineda tegelikust tarbimisest, mida mõjutab inimkäitumine. Seda nn energiatõhususe lõhet (*joonis 8*) ei ole liikmesriikide teatatud energiasäästu suurus arvesse võetud ning see toob kaasa hinnangulise ja tegeliku säästu märkimisväärse erinevuse.

Joonis 8 | Energiatõhususe lõhe valitud liikmesriikides

Belgia

Nii Flandrias kui ka Vallooonias tehti tulemuslikkuse erinevuse tehniline analüüs*. Tulemused näitavad, kuidas erinevus tegeliku ja hinnangulise tarbimise vahel suureneb pidevalt – kõige tõhusamate hoonete puhul on need peaaegu tasakaalus, kuid halvimate tõhususnäitajatega hoonete puhul ületab hinnanguline tarbimine tegelikku kuni 400%. See tähendab, et lõhe mõjutab eelkõige energiasäästu arvutamist suurima eeldatava säästuga hoonete puhul.

Küpros

Ametiasutused ei teinud ametlikku uuringut, kuid Küprose hoonete energiatarbimise arvutamise meetodika uuring kinnitas, et valitud arvu hoonete hinnanguline energia lõpptarbimine oli kaks kuni kolm korda suurem kui mõõdetud energia lõpptarbimine. Ühes teises uuringus***, mille eesmärk oli hinnata Küprose tüüpilise elamispinna energiatarbimist, leiti, et tegelik energiatarbimine oli prognoositust 377% suurem.

Itaalia

Ametiasutused ei teinud ametlikku uuringut, kuid ühes teise uuringus**** kvantifitseeriti teoreetiline erinevus hinnangulise ja tegeliku tarbimise vahel ning leiti, et halva energiatarbimise hoonete hinnangulised väärtused on kuni 80% suuremad. Uuringus leiti, et lõhe suurenes energiavajaduse suurenemise tõttu, näiteks karmimate ilmastikutingimuste korral. Hästi toimivate hoonete puhul võib mõju olla vastupidine: tegelik tarbimine võib olla prognoositust kuni 30% suurem, kuna kasutajate käitumine muutub vastavalt energiatarbimise paranemisele.

Leedu

Ametiasutused ei teinud ametlikku uuringut, kuid üks akadeemiline uuring***** näitab, et parima hinnanguga hoonete hinnanguline tarbimine võib olla 18–77 % suurem kui tegelikud näitajad. Uuring kinnitab teiste riikide järeldusi, et väga kõrge energiaklassiga hooned kipuvad tarbima prognoositust rohkem energiat.

Märkus: eespool nimetatud uuringud viidi läbi renoveerimiste valimi põhjal, olenemata rahastamisallikast.

* = Valloonia: 2020. aasta pikaajalise renoveerimisstrateegia e lisa; Flandria: „Onderzoek naar de kostenoptimale niveaus bij renovatie“, 5.11.1.3 *Geschat energieverbruik*.

** = „Cyprus building energy performance methodology: A comparison of the calculated and measured energy consumption results“

*** = „A Comparative Study on Discrepancies in Residential Building Energy Performance Certification in a Mediterranean Context“

**** = „Energy performance gap of the Italian residential building stock: Parametric energy simulations for theoretical deviation assessment from standard conditions“

***** = „Energy Performance Gap Analysis in Energy Efficient Residential Buildings in Lithuania“

Allikas: kontrollikoda kasutatud uuringute põhjal.

- 46** Lisaks ei koguta energiamärgiste jaoks liikmesriikides sama liiki teavet. Näiteks ei hõlma see alati selliseid elemente nagu soe vesi, ventilatsioon, õhu konditsioneerimine jne¹². Energiamärgised ei olnud kunagi ette nähtud hoonete võrdlemiseks liikmesriikide vahel. Kuna eri riigid hõlmavad erinevaid elemente, ei ole energiamärgistest saadud andmed energiatarbimise ja energiasäästu kohta, isegi kui neid väljendatakse kilovatt-tundides aasta kohta, riikide vahel otseselt võrreldavad. Näiteks võib ELis A-reitinguga hoonete energiatarbimise ülempiir olla vahemikus alates negatiivsest väärtusest kuni peaaegu 300 kWh/m² aastas, samas kui G-reitinguga hoonete energiatarbimise alampiiir võib olla vahemikus 200–1005 kWh/m² aastas. Isegi sama liikmesriigi piires võivad erinevused olla märkimisväärsed ning see võib võrdlust takistada. Leedus leidsime, et E-reitinguga hooned tarbisid enne renoveerimisvahendi kasutuselevõttu 311–600 kWh/m² aastas. F-klassi hoonetes jäi tarbimine vahemikku 263–1124 kWh/m² aastas.
- 47** Lisaks võimaldas 2018. aasta [hoonete energiatõhususe direktiiv](#) liikmesriikidel võtta energiamärgiste aluseks kas arvutatud või mõõdetud energiatarbimise. Meie valimisse kuulunud liikmesriigid kasutavad arvutuslikul energiatarbimisel põhinevat metoodikat, samas kui teised liikmesriigid kasutavad mõõdetud energiatarbimist. See pärsib veelgi teatatud säästu võrreldavust.

¹² „Progress on the implementation of Energy Performance Certificates in EU“, Teadusuuringute Ühiskeskus, 2023.

48 Lisaks kontrollisid valitud liikmesriikide riiklikud või piirkondlikud ametiasutused mitut energiamärgist, mis ei olnud konkreetselt seotud taaste- ja vastupidavusrahastu projektidega, ning teatasid suurest arvust kõrvalekalletest. Kuigi me tunnustame neid jõupingutusi, võivad vead eelnevates energiamärgistes takistada hoone energiatõhususe parandamiseks vajalike meetmete korrektset tuvastamist ja muuta selles sisalduvad esitatud arvud saadava energiasäästu arvutamiseks ebausaldusväärseks. Samamoodi võivad vead pärast järelkontrolle väljastatud energiamärgistes põhjustada hoonete energiatarbimise ala- või ülehindamist (vt näited järgmistes punktides).

- Viimane aruanne¹³ Itaalia ametiasutuste tehtud riskipõhiste kontrollide kohta näitas, et peaaegu pool kontrollitud energiamärgistest sisaldas ebaõigeid või anomaalseid väärtusi (nt lubatud vahemikust väljapoole jäävad väärtused);
- Belgia Flandria piirkonnas trahviti 2023. aastal tehtud kontrollide tulemusel piirkondlike ametiasutuste esitatud teabe kohaselt kaheksandikku valimi energiamärgisest. Ametiasutused selgitasid meile, et see kõrge määr oli osaliselt tingitud asjaolust, et kontrollid olid suunatud tõsise veakahtlusega juhtumitele, mis põhinesid näiteks üldsuselt saadud kaebustel.
- Leedu ametiasutuste esitatud teabe kohaselt lükkasid ametiasutused 2024. aastal esitatud 16 592 sertifikaadist tagasi 1518 (9%). Peamised vead olid pindalade arvutamisel tehtud vead ja hoonete teatavate omaduste ebaõige hindamine.

¹³ ENEA, „Rapporto annuale sulla certificazione energetica degli edifici“, 2025.

- 49** 19 valitud projekti energiamärgiste analüüsimisel leidsime täiendavaid puudusi, mis piiravad energiamärgiste asjakohasust tegeliku energiasäästu hindamisel (vt näiteid allpool).
- Kõik energiamärgised käsitlesid hooneid alaliste eluruumidena. Seetõttu arvutati iga-aastane sääst nii, nagu oleksid hooned täielikult hõivatud, mis võib kaasa tuua energiasäästu ülehindamise. Näiteks üks projekt (viiest) Itaalias puudutas ajutist elamispinda.
 - Kui lisati uusi elupiirkondi (nagu see oli kahe valitud projekti puhul, mida me kohapeal külastasime, üks Belgias ja üks Itaalias), arvutati energiasääst selle alusel, et need ruumid olid varem olemas, kuid isoleerimata. Kuid nagu me kirjutasime oma [eriaruandes 14/2024 taaste- ja vastupidavusrahastu panuse kohta rohepöördesse](#), ei tekita sellised uued pinnad kokkuhoidu, vaid kujutavad endast hoopis täiendavat energiatarbimist.
 - Viiest Itaalia projektidega seotud energiamärgisest nelja puhul leidsime mitmesuguseid usaldusväärsusega seotud probleeme (hoonete valesti klassifitseerimine, vale pindala, puuduvad seadmed).
- 50** Lisaks energiamärgistele lubab komisjon alternatiivseid meetodeid taaste- ja vastupidavusrahastu meetmetest tuleneva energiasäästu arvutamiseks ning Belgia ja Küpros kasutasid enamiku rahastatud renoveerimistööde energiasäästu arvutamiseks standardväärtusi. Kirjeldame allpool mitut aspekti, mis seavad kahtluse alla nende alternatiivsete meetodite abil saadud arvandmete usaldusväärsuse. Olukord oli selline hoolimata tõsiasiast, et komisjon kiitis Belgia ja Küprose kasutatud metoodika heaks.
- 51** Näiteks taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatava Belgia Flandria piirkonna era- ja sotsiaaleluruumide meetme puhul on iga paigaldatud soojuspumba arvestuslik sääst elamuüksuse kohta 8065 kWh aastas, olenemata hoone suurusest ja omadustest. Isoleeritud katustega säästetakse arvestuslikult 7000 kWh aastas ning isoleeritud põrandate, seinte ja akendega 2000 kWh aastas. Sekkumiste kombineerimisel liidetakse need säästud kokku, ilma et vastastikusele mõjule omistataks mingit kaalu.
- 52** Taaste- ja vastupidavusrahastust Flandria meetmete raames rahastatavate ulatuslikumate renoveerimisprojektide puhul korrutatakse selle meetodiga keskmine pindala teoreetilise keskmise energiatarbimisega ruutmeetri kohta enne renoveerimist ning võrreldakse tulemust standardse korteri või maja keskmise energiatarbimisega pärast renoveerimist. See meetod põhineb keskmiste hoonete omadustel, mitte konkreetsetel renoveerimist vajavatel hoonetel.

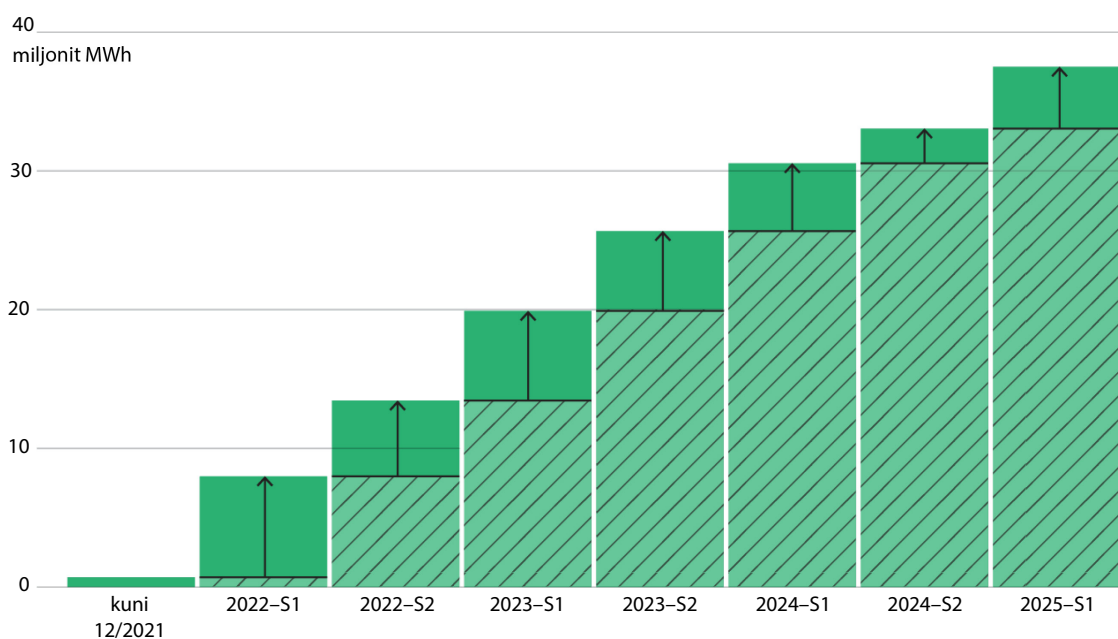
- 53** Küpros kasutas sarnast (komisjoni poolt heakskiidetud) meetodit, kasutades standardsete hoonete keskmisi näitajaid, et hinnata künniseks seatud 30% energiasäästu saavutamist. Seejärel arvutati iga meetmega toetatava renoveerimise puhul energiasääst päikesepaneelide koguvõimsuse (kWh) või isolatsiooni paksuse, katuse pindala (m²) ja katuse soojustõhususe alusel. Seda lähenemisviisi kasutades teatas Küpros, et üldiselt vastas energiasääst miinimumkünnisele. Leiame siiski, et halvimate tõhususnäitajatega hoonete puhul on 30% miinimumkünnise saavutamiseks vaja suuremat kogusäästu. Seetõttu arvutasime künnise ümber, kasutades Küprose tegelike renoveerimist vajavate hoonete andmeid. Meie tulemused näitavad, et Küprose teatatud energiasäästu väärtus ei oleks vastanud 30% energiasäästu miinimumkünnisele.
- 54** Lisaks leidsime, et Küprose päikesepaneelidest tulenev teatatud sääst on kajastatud primaarenergia säästmisena, kuigi osa toodangust ei tarbi sama hoone elanik, vaid see müüakse võrku. Kuigi see on kooskõlas hoonete energiatõhususe direktiivi sätetega, ei vasta sellistel juhtudel teatatud energiasääst hoone tegelikule energiatarbimisele.
- 55** Olenemata kasutatud metoodikast leidsime märkimisväärsed probleeme liikmesriikide esitatud tegelikku energiasäästu käsitleva teabe usaldusväärsuse ja võrreldavusega.

Energiasäästu alane koondaruandlus piirab tulemuste sisulist seiret ja hindamist

- 56** Mõlemad eespool kirjeldatud meetodid võimaldavad liikmesriikidel teatada komisjonile energiasäästust ühise näitaja nr 1 „primaarenergia aastase tarbimise sääst“ alusel. Selle näitaja eesmärk on aga näidata riiklike taaste- ja vastupidavuskavade kumulatiivseid meetmeid ja seega hõlmab see kogu energiasäästu, mis ei ole liigitatud energiatõhususe meetmete liikide kaupa (nt eluhoonete renoveerimine). Uurisime selle näitaja all teatatud säästu, mis avaldatakse [taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis](#). 2025. aasta lõpus oli kõigi liikmesriikide teatatud kumulatiivne energiasääst alates 2020. aasta veebruarist kokku 71 278 397 MWh aastas.

57 Teatatud kogusääst on kumulatiivne väärtus, mis ei näita üksnes eluhoonete energiatõhususe meetmete abil saavutatud tulemusi, vaid hõlmab kõiki taaste- ja vastupidavusrahastu meetmeid, sealhulgas neid, mis on seotud üldkasutatavate hoonete või ettevõtetega. Praktikas ei olnud meil võimalik kontrollida taaste- ja vastupidavusrahastu eraldi meetmete kohta esitatud panust, sest komisjonil need andmed puudusid. Komisjon juhtis tähelepanu asjaolule, et taaste- ja vastupidavusrahastu ühised näitajad töötati välja taaste- ja vastupidavusrahastu kui terviku jälgimiseks ja hindamiseks. Sellest tulenevalt puudub taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis teave iga meetme kohta eraldi, vaid näitab ainult kõigi liikmesriikide kumulatiivseid väärtusi (*joonis 9*). Kuna sääst teatatakse kumulatiivselt ja ühise näitaja nr 1 alusel säästetud energiale ei ole seatud eesmärki, ei ole komisjonil võimalik kasutada seda liiki andmeid tulemuste tõhusaks jälgimiseks ja probleemide kiireks lahendamiseks meetme tasandil.

Joonis 9 | Teatatud energiasääst kogu ELis

Märkus: joonisel on näidatud primaarenergia aastase tarbimise vähenemine (MWh) aastas. Arvud liidetakse ja kogusummad võivad aja jooksul üksnes suurened.

Allikas: taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel (andmed 2025. aasta detsembri seisuga).

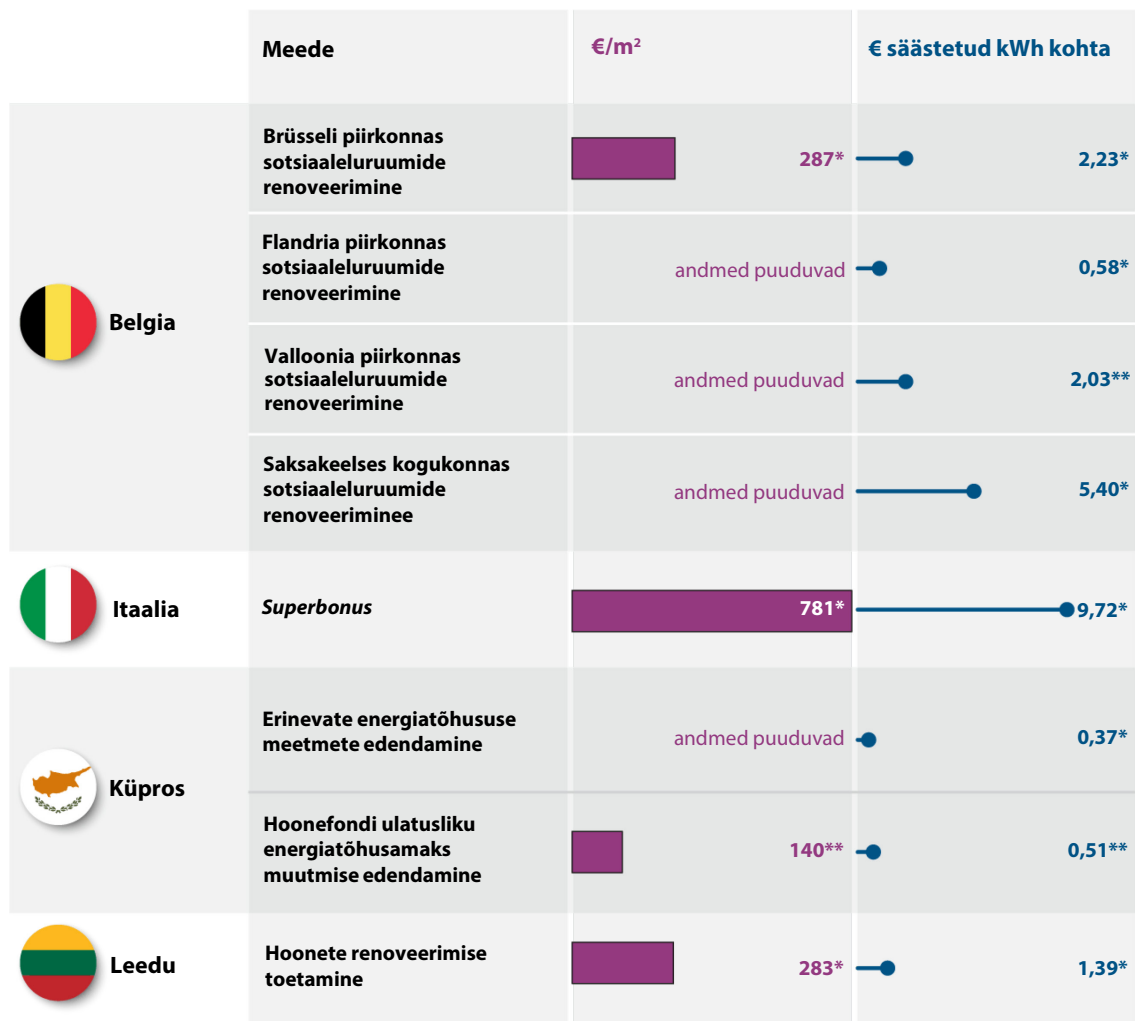
58 Liikmesriikide tasandil esitatakse taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis andmed protsendina primaarenergia kogutarbimisest 2019. aastal. See peaks näitama, et esitatud väärtused vastavad tegelikule säästule, samas kui elamusektori hinnangud on teoreetilised ega ole täielikult usaldusväärsed, nagu on märgitud punktides *41–54*. Lisaks ei kehtestanud liikmesriigid lähtetaset, kuna taaste- ja vastupidavusrahastu määrus seda nõuet ei sisaldanud. Liikmesriigid ei määratlenud ka lõplikke sihte, mis võimaldaksid meil mõõta tegelikke edusamme.

- 59** Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis sisalduva teabe põhjal leidsime, et 2025. aasta teise poole lõpuks olid taaste- ja vastupidavusrahastust rahastatud meetmed andnud auditeeritud liikmesriikides energiasäästu vaid väikese panuse: 3,125% Küprosel, 0,273% Belgias, 0,275% Itaalias ja 0,139% Leedus (kes hakkas säästetud energia kohta teavet avaldama alles 2025. aastal). Kuigi Küprose puhul näib see näitaja olevat suurem, tuleneb 88% teatatud säästust päikesepaneelide paigaldamisest. Taastuenergia allikana vähendavad päikesepaneelid kliimamõju, vähendades CO₂ heidet, ja neid käsitatakse energiatõhususe direktiivi kohase säästuna. Need ei vähenda aga hoonete tegelikku energiatarbimist (punkt [54](#)).
- 60** Liikmesriikide teatatud aastast energiatarbimise säästu arvestatakse kogu aasta kohta, isegi kui sääst saavutatakse alles selle aasta jooksul. Nagu me kirjutasime oma [eriaruandes 26/2023 taaste- ja vastupidavusrahastu tulemuslikkuse seireraamistiku kohta](#), teeb komisjon usutavuse kontrole, näiteks kontrollib, et teatatud väärtused ei ületaks liikmesriigi kogu energiatarbimist, kuid ei kontrolli neid näitajaid üksikasjalikumalt. Komisjon rõhutas, et ühiste näitajate andmete kvaliteedi eest vastutavad üksnes liikmesriigid ise. Pealegi ei esitata arvandmeid iga meetme kohta eraldi. Selle asemel edastatakse ainult koondandmeid. Pole ka võimalik kontrollida, kas teatatud sääst on seotud üksnes taaste- ja vastupidavusrahastu vahenditega või milline on teatatud säästuga seotud kogurahastus.
- 61** Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabelis sisalduvat teavet kasutatakse komisjoni teatistes, näiteks „[NextGenerationEU – tee 2026. aastani](#)“, milles teatatakse taaste- ja vastupidavusrahastuga seotud energiasäästust 33,4 TWh aastas. Komisjoni teatistes ei selgitata, et ühise näitaja nr 1 all esitatud säästunäitajad põhinevad teoreetilistel arvutustel (punkt [45](#)). Seetõttu (ja võttes arvesse ka käesolevas auditis kindlaks tehtud usaldusväärususe probleemi) leiame, et arvud ei kajasta piisavalt tegelikku kokkuhoidu. Kõik need puudused vähendavad esitatud andmete kasulikkust tulemuslikkuse nõuetekohasel jälgimisel ning seega tulemuslikkuse ja tõhususe hindamisel.

Hoonete renoveerimise meetmete kulutõhusust ei jälgita

- 62** Liikmesriigid esitasid oma riiklikes taaste- ja vastupidavuskavades iga meetme kohta kuluproгноosid, mis kajastavad seatud sihtide saavutamiseks vajalikke eeldatavaid kulusid. Hindasime, mil määral jälgisid liikmesriigid ja komisjon meetmete rakendamise ajal kulutõhusust. Tegime oma kulutõhususe arvutuse valitud meetmete kohta, mille eesmärk on saavutada vähemalt 30% kokkuhoid.
- 63** Nagu eespool mainitud, ei olnud liikmesriigid kohustatud seadma iga meetme tulemuste jaoks sihte. Sellest tulenevalt ei keskendunud auditeeritud meetmed tulemustele, st energiasäästu suurusele (punkt 34). Seetõttu on nii rakendamise ajal kui ka tagantjärele raskem hinnata, kas energiatõhususe meetmed aitasid säästa energiat kulutõhusal viisil. Komisjon ega valitud liikmesriigid ei jälginud rakendatud meetmete kulutõhusust, kuna [taaste- ja vastupidavusrahastu määruses](#) seda ei nõuta. Selline analüüs oleks olnud kasulik, et jälgida meetmete tulemuslikkust, teha kindlaks nende kulutõhususe erinevused ning võimaldada nii komisjonil kui ka liikmesriikidel võtta rakendamise ajal vajaduse korral parandusmeetmeid. See oleks andnud ka kasulikke tõendeid komisjoni lõpliku järeelhindamise aruande jaoks, mis on kavandatud 2028. aastaks.
- 64** [Joonisel 10](#) on esitatud meie kulutõhususe arvutuste tulemused, mis põhinevad valitud liikmesriikidelt auditi ajal saadud andmetel renoveerimismeetmete kohta. Belgia puhul ei ole esitatud meetmeid erahoonete kohta, kuna need ei pea saavutama 30% energiasäästu miinimumkünnist. Tegelike kulude arvutamiseks ruutmeetri kohta ja 1 kWh säästmiseks vajalike ühikukulude arvutamiseks kasutasime võimaluse korral toetusesaajate kantud projektikulusid. Ülejäänud juhtudel, kui investeerimiskulusid kokku ei esitatud, kasutasime liikmesriigi poolt projektidele eraldatud ning taaste- ja vastupidavusrahastust kaetavat toetussummat.
- 65** Kuigi see analüüs hõlmab erinevat liiki sekkumisi, hooneid ja liikmesriikide tehtud poliitilisi valikuid, näitab see olulisi erinevusi ja kulutõhususe jälgimise tähtsust. Leidsime, et Leedu otsus renoveerida ainult korterelamud tõi kaasa suhteliselt madalad kulud (eurot/kWh). Arvud näitavad siin suuremat kulutõhusust võrreldes Belgia ja Itaaliaga. Kuigi Küprose näitaja näitab suuremat kulutõhusust, on see tingitud päikesepaneelide paigaldamisest, mis on suhteliselt odav investeering.

Joonis 10 | Meie auditeeritud meetmete kulutasuvuse analüüs

Märkus: * = toetusesaajate kantud projekti kogukuludel põhinevad andmed; ** = andmed, mis põhinevad liikmesriigi poolt projektidele eraldatud ning taaste- ja vastupidavusraha-rahastust eraldatud toetussummal.

Allikas: kontrollikoda valitud liikmesriikide esitatud teabe põhjal.

- 66 Eespool esitatud teabe põhjal leidsime, et kuigi saavutatud sääst eluaseme kohta oli Itaalias üsna suur, oli see väga kulukas. Meie analüüs näitab, et *Superbonus* ei olnud kulutõhus meede (vt näide 5. selgituses).

5. selgitus

Näide meetme kohta, mis ei olnud kulutõhus: *Superbonus* Itaalias

Itaalia renoveerimismeede on ülekaalukalt kõige kallim ja kõige vähem kulutõhus meede, mis on suunatud eluhoonete energiatõhususele, kuna 1 kWh säästmine maksab peaaegu 10 eurot (*joonis 10*).

Meetme järgi oli suur nõudlus (kava abil tehti üle poole miljoni renoveerimise) ja hinnangulised kulud küündisid 123 miljardi euronit (2025. aasta novembri seisuga). Taaste- ja vastupidavusrahastu hinnanguline panus (13,95 miljardit eurot) katab ainult poole selle meetme jaoks seatud sihist (36 miljoni asemel ligikaudu 18 miljonit m²) ja ligikaudu 10,5% riigi heaks kiidetud renoveerimise maksukrediitidest. Nende andmete põhjal tuleb riigieelarvest täiendavaid vahendeid eraldada.

Hiljem on mitmes artiklis analüüsitud meetme kõrvalmõjusid, sealhulgas kõrget inflatsiooni¹⁴, märkimisväärset mõju riigieelarvele¹⁵ ja väikest kulutõhusust.

Itaalia 2020. aastal koostatud kuluoptimaalse taseme mudel¹⁶ näitas, et 9 miljardi euro suuruse investeeringu abil renoveeritakse 24,7 miljonit m² ja säästetakse 330 Ktoe energiat, mis tähendab, et kokku hoitakse 2,58 eurot kWh kohta. Taaste- ja vastupidavusrahastu meetme praegused kulud kWh kohta on peaaegu neli korda suuremad. Lisaks kirjutas Itaalia kõrgeim kontrolliasutus¹⁷ Itaalia keskpanga aruandele¹⁸ viidates, et üle veerandi (27%) riigis heakskiidetud *Superbonuse* projektidest oleks saanud ellu viia ilma avaliku sektori rahastamiseta (nn tühimõju) ja et suure osa renoveerimiskuludest oleks olnud võimalik tagasi saada.

- 67** Võrdlesime ka esialgseid kuluprognoose riiklike ametiasutuste esitatud uusimate andmetega. Näiteks Küprosel kohandati lihtsama renoveerimismeetme hinnangulisi kulusid (vt punkt **36**) riikliku taaste- ja vastupidavuskava muutmisel ülespoole, et võtta arvesse rakendamisel tehtud edusamme. Meetmele eraldati 74 miljonit eurot ja rakendamisel tehtud edusammud näitasid, et eesmärgi saavutamiseks on vaja 71 miljonit eurot (96%). See on hea näide sellest, kuidas hoida taaste- ja vastupidavusrahastu hinnangulised kulud rakendamisega kooskõlas.

¹⁴ CEPR, „The impact of the Superbonus on Italian construction costs“, 9. veebruar 2025.

¹⁵ Fitch Ratings, „Italy’s „Superbonus’ Spending Puts Its Debt Ratio on an Upward Trajectory“, 23. aprill 2024.

¹⁶ Ministero della transizione ecologica, „2020 long-term building renovation strategy“.

¹⁷ Corte dei Conti Italiana, „Relazione sullo stato di attuazione del Piano Nazionale di Ripresa e Resilienza (PNRR)“, detsember 2024.

- 68** Teisest küljest vajaks Küpros ametiasutuste esitatud arvudel põhinevate ümberarvutuste kohaselt praeguse tempo juures 24 miljonit eurot, et saavutada põhjaliku renoveerimise meetme jaoks seatud eesmärk. See vastab 81%-le eraldatud rahastamispaketist, mis näitab, et kulud olid eelarves hinnatust väiksemad. Belgias vajavad sotsiaaleluruumid Flandrias ja saksakeelses kogukonnas eeldatavasti ka algselt prognoositust väiksemat rahastamist, mis näitab, et tegelikud kulud olid eelarves kavandatust väiksemad. Meetmete jaoks kasutatakse vastavalt ligikaudu 86% ja 36% rahastamispaketist, kuid 2026. aasta aprilli seisuga ei ole riiklike taaste- ja vastupidavuskavade muutmist ette nähtud.
- 69** Kirjutasime ka oma [eriaruande 14/2026 taaste- ja vastupidavusraha jälgitavuse ja läbipaistvuse kohta](#) punktis **39** juhtumitest, kus taaste- ja vastupidavusraha hinnangulised kulud ületasid tegelikke kulusid. Leidsime, et selle suundumuse jätkudes tekib oht, et mõnele riigile eraldatud taaste- ja vastupidavusraha summa võib ületada tegelikke kulusid. Sama auditiga leiti, et mõne käimasoleva meetme puhul esines ülekulusid.

I auditikoda, mida juhib kontrollikoja liige Joëlle Elvinger, võttis käesoleva aruande vastu 17. juuni 2026. aasta koosolekul Luxembourgis.

Kontrollikoja nimel

president

Tony Murphy

¹⁸ Banca d'Italia, „[Incentives for dwelling renovations: evidence from a large fiscal programme](#)“, 2024.

Lisad

I lisa. Lühidalt auditist

Energiatõhusus kui ELi üks peamine eesmärk

- 01** Energiatõhususe parandamine on üks [energialiidu strateegia](#) põhieesmärgi. ELi õigusaktides sätestatud eesmärgid on aja jooksul muutunud ambitsioonikamaks. [2012. aastal lisati energiatõhususe direktiivi](#) eesmärk suurendada energiatõhusust 2020. aastaks 20% võrra. Oma hiljutises [eriaruandes 18/2023 ELi kliima- ja energiaeesmärkide kohta](#) täheldasime, et see siht saavutati mitte ainult tänu ELi kliimameetmetele, vaid ka tänu COVID-19 pandeemia majanduslikule mõjule.
- 02** [Energiatõhususe direktiivi 2018. aasta muutmisel](#) seati ELi energiatõhususe eesmärgiks 2030. aastaks vähemalt 32,5%. 2023. aastal võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu vastu [muudetud energiatõhususe direktiivi](#), mis sisaldas eesmärki vähendada ELi energia lõpptarbimist 2030. aastaks 11,7% võrreldes selleks aastaks prognoositud energiatarbimisega. Kasutades varasemat, 2007. aasta ELi võrdlusstsenaariumi, vastab see eesmärk primaarenergia tarbimise vähendamisele 40,5% võrra.

Elamusektor ning ELi kliima- ja energiaeesmärgid

- 03** Elamusektor on Euroopa kliima- ja energiaeesmärkide saavutamisel keskse tähtsusega. Kaks kolmandikku kütteks ja jahutuseks kasutatavast energiast pärineb endiselt fossiilkütustest ja peaaegu 75% ELi hoonetest ei ole ikka veel energiatõhusad¹. Olemasolevate hoonete energiabilansi parandamine renoveerimise kaudu on seega avaliku sektori sekkumise oluline osa.

¹ [Direktiivi \(EL\) 2024/1275](#) (hoonete energiatõhususe kohta) põhjendused 14 ja 24.

04 Konkreetselt hoonete energiatõhususega tegelemiseks on EL kehtestanud õigusraamistiku, mis hõlmab hoonete energiatõhususe direktiivi², mida muudeti 2024. aastal. Selle eesmärk on suurendada renoveerimise määra ELis, eelkõige halvimate tõhususnäitajatega hoonete puhul. See sisaldab liikmesriikide jaoks siduvat eesmärki vähendada 2030. aastaks kogu hoonefondi keskmist primaarenergiatarbimist 16% (võrreldes 2020. aastaga). Liikmesriigid peaksid lisama selle eesmärgi ja selle saavutamise viisid oma riiklikesse renoveerimiskavadesse, mis peaksid 2026. aasta lõpuks asendama 2010. aasta direktiiviga³ kehtestatud pikaajalised renoveerimisstrateegiad. Komisjoni [soovituses \(EL\) 2019/786](#) hoonete renoveerimise kohta määratleti renoveerimise põhjalikkus (kerge, keskmine ja täielik). ELi tasandil on eesmärk muuta kogu hoonefond 2050. aastaks väga energiatõhusaks ja vähendada CO₂ heidet.

Taaste- ja vastupidavusraha

05 2021. aasta veebruaris jõustus määrus (EL) 2021/241, millega loodi taaste- ja vastupidavusraha, et reageerida COVID-19 pandeemia⁴. Taaste- ja vastupidavusraha veel üks eesmärk oli aidata liikmesriikidel paremini valmistuda rohe- ja digipöördega kaasnevateks väljakutseteks ja võimalusteks. 2026. aasta jaanuari seisuga oli see kaasanud 577 miljardit eurot toetuste ja laenudena, et toetada reforme ja investeeringuid ELi liikmesriikides. 2022. aasta mais võttis Euroopa Liit vastu [kava „REPowerEU“](#), et vähendada sõltuvust Venemaa fossiilkütustest, lisades taaste- ja vastupidavusrahasse 21 miljardit eurot sihttoetusi. Selle tulemusena liikmesriigid kas täiendasid oma olemasolevaid taaste- ja vastupidavusraha energiatõhususe meetmeid või lisasid uusi. Eluhoonete energiatõhususe edendamise meetmete hinnangulised kulud olid 2026. aasta jaanuari seisuga ligikaudu 43 miljardit eurot, mis moodustab ligikaudu 8% taaste- ja vastupidavusraha raames kasutusele võetud summast (investeeringud moodustavad 99% kuludest).

² Samas.

³ [Direktiiv 2010/31/EL](#) hoonete energiatõhususe kohta.

⁴ [Taaste- ja vastupidavusraha määrus](#).

Ülesanded ja kohustused

- 06** Komisjon haldab taaste- ja vastupidavusrahastut otse. Peamised vastutavad osalised on reformide ja investeeringute rakkerühm (SG REFORM) ning majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraat (DG ECFIN). Komisjon vastutab koos nõukoguga riiklike taaste- ja vastupidavuskavade hindamise ning liikmesriikide maksetaotluste heakskiitmise eest⁵. Komisjon vastutab ka taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise järelevalve ning selle eesmärkide saavutamisel tehtud edusammudest aru andmise eest, kasutades selleks näiteks ühiseid näitajaid⁶. Komisjoni energeetika peadirektoraat (DG ENER) töötab välja, rakendab ja koordineerib energiaga, sealhulgas energiatõhususega seotud poliitikat.
- 07** Iga liikmesriik esitab riikliku taaste- ja vastupidavuskava, mis sisaldab mitmeid meetmeid, mis hõlmavad investeeringuid ja reforme. Liikmesriigid peavad märkima iga meetme hinnangulised kulud, et põhjendada taotletud taaste- ja vastupidavusrahastu sihttoetuste või laenude summat⁷. Mõne meetme (tavaliselt reformide) puhul ei ole liikmesriigid kulusid hinnanud. Taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kohaselt võivad liikmesriigid esitada põhjendatud taotluse oma kavade muutmiseks⁸, kui see on objektiivsete asjaoludega põhjendatud. Sellisel juhul peavad nad näitama, et olemasolevad eesmärgid ja sihid ei ole enam täielikult või osaliselt saavutatavad. Muudatused võivad hõlmata olemasolevate meetmete hinnanguliste kulude muutmist, varem heaks kiidetud meetmete asendamist või varem heaks kiidetud eesmärkide ja sihtide muutmist.
- 08** Komisjon hindab, kas liikmesriigid on nõuetekohaselt täitnud maksetaotlusega seotud reformide ja investeeringute eesmärgid ja sihid. Kui komisjon on veendunud, et see on nii, maksab ta taaste- ja vastupidavusrahastu vahendid liikmesriikidele välja. *Joonisel 1* on esitatud erinevad ülesanded ja kohustused.

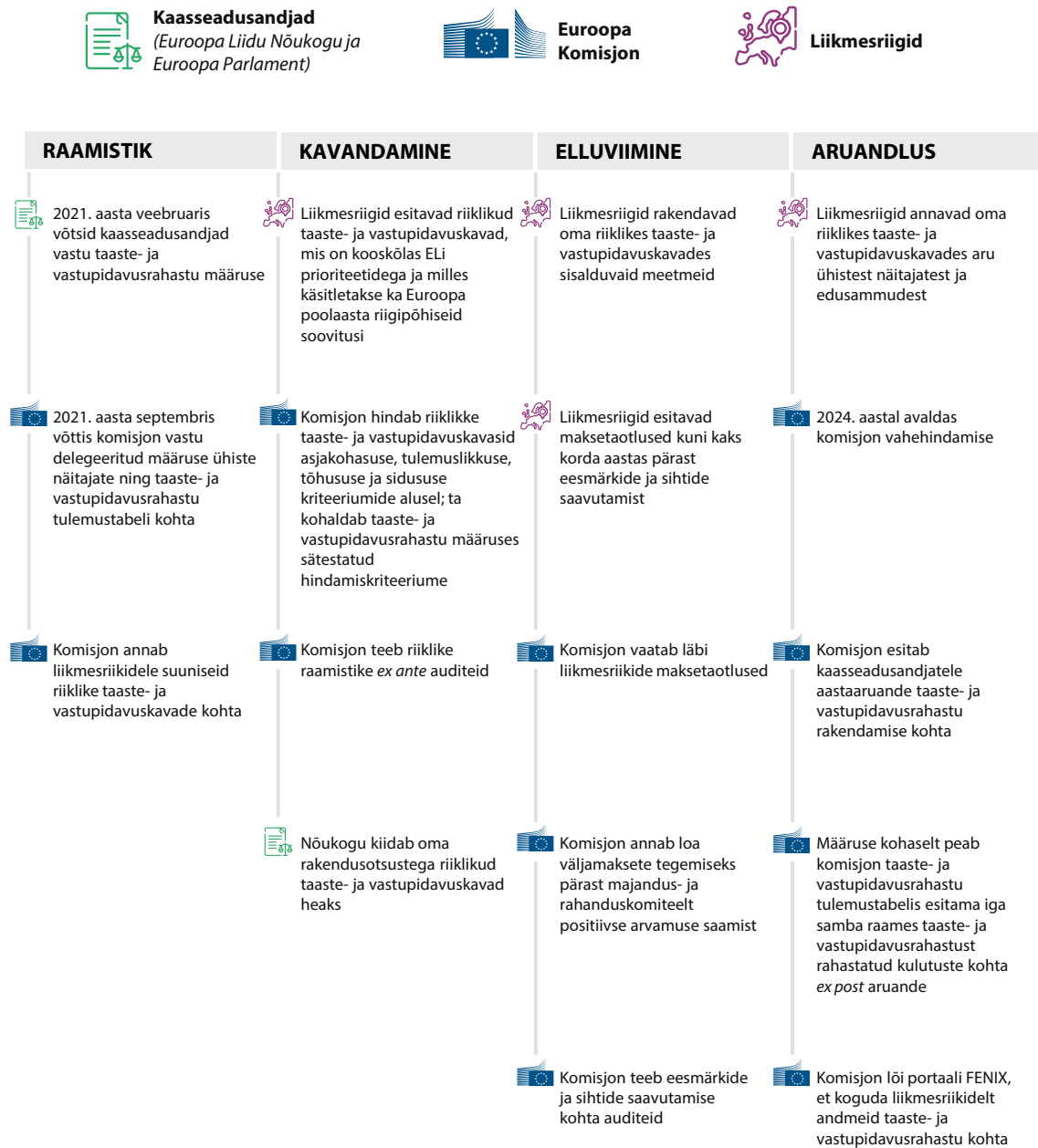
⁵ Samas, artikkel 20.

⁶ Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2021/2106, milles sätestatakse ühised näitajad.

⁷ Määruse (EL) 2021/241 V lisa punkt 3.

⁸ Samas, artikkel 21.

Joonis 1 | Taaste- ja vastupidavusrahastu raames täidetavad ülesanded ja kohustused

Allikas: kontrollikoda kohaldatavate õigusaktide ja tõendavate dokumentide põhjal.

Auditi ulatus ja käsitusviis

- 09** Meie auditi eesmärk oli hinnata, kas taaste- ja vastupidavusrahastu meetmed (st investeeringud ja reformid) aitasid parandada eluhoonete energiatõhust. Audit hõlmas ajavahemikku 2020. aasta veebruarist (taaste- ja vastupidavusrahastu rakendamise alguskuupäev) kuni 2025. aasta detsembrini. Meie analüüsis keskenduti võimalikele puudustele, mis tulenevad taaste- ja vastupidavusrahastu määrust ja suunistest, mis mõjutavad meetmete ülesehitust, seda, kas meetmed edenevad kavakohaselt või on neid asjakohaselt muudetud, kas need annavad energiasäästuga seotud tulemusi ja kuidas nende tulemusi jälgitakse.
- 10** *Joonisel 2* on näidatud, kuidas me oma tähelepanekute jaoks tööendeid kogusime. Meie **auditimetoodika** vastab **kõrgeimate kontrolliasutuste rahvusvahelise organisatsiooni (INTOSAI)** rahvusvahelistele auditistandarditele.

Joonis 2 | Tehtud audititöö

Vaatasime läbi

- Komisjoni tööd ja dokumente komisjoni peadirektoraatidelt (DG ECFIN, SG REFORM, DG ENER)
- Uuringuid ja aruandeid eluhoonete energiatõhususe valdkonnas

Analüüsisime

- Valitud liikmesriikide riiklike taaste- ja vastupidavuskavasid
- Põhilisi andmeid kõigi eluhoonete energiatõhusaks renoveerimist toetavate ELi meetmete kulude ja eesmärkide kohta
- Komisjoni hinnangut riiklike taaste- ja vastupidavuskavadele ning nende muutmisele
- 27 renoveerimisprojektist koosnenud valimit valitud liikmesriikides, mida külastati kohapeal
- Liikmesriikide ja komisjoni teatatud energiasäästu

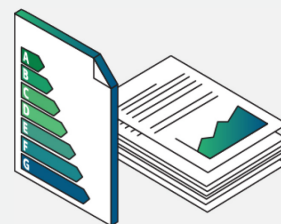
Vestlesime

- Komisjoni talituste esindajatega (DG ECFIN, SG REFORM, DG ENER)
- Nelja liikmesriigi (Belgia, Itaalia, Küpros ja Leedu) esindajatega. Need riigid valiti nende energiatõhususe meetmete asjakohasuse tõttu

Konsulterisime

- Energiamärgiste ja eluhoonete energiatõhususe valdkonna teadlaste ja ekspertidega

Allikas: kontrollikoda.

II lisa. Auditeeritud meetmete nimekiri

Investeeringud

Investeeringu kood	Investeeringu nimetus	Energiatõhususe nõuded
BE-C[C11]-I[I-101.S4]	Flandria piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	30%
BE-C[C11]-I[I-102.S5]	Pealinna Brüsseli piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	30%
BE-C[C11]-I[I-103.S6]	Saksakeelses kogukonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	30%
BE-C[C71]-I[I-701]	Brüsseli piirkonnas eramajade renoveerimine (REPowerEU) – väike sissetulek	–
BE-C[C71]-I[I-702]	Flandria piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine (REPowerEU)	–
BE-C[C71]-I[I-703]	Saksakeelses kogukonnas eramajade renoveerimine (REPowerEU)	–
BE-C[C71]-I[I-704]	Valloonia piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	–
BE-C[C71]-I[I-726]	Valloonia piirkonnas eramajade renoveerimine	–
IT-C[M2C3]-I[I2.1]	Superbonus	30%
IT-C[M2C3]-I[I3.1]	Tõhusa kaugkütte edendamine	ei ole asjakohane
IT-C[M7]-I[I17]	Rahastamisvahend avaliku sektori ja sotsiaaleluruumide energiatõhusaks renoveerimiseks	30%
CY-C[C2.1]-I[I2]	Erinevate energiatõhususe meetmete edendamine	30%
CY-C[C2.1]-I[I7]	Nutiarvestid	–
CY-C[C3.4]-I[I6]	Renoveerimine Nikosia kesklinnas	–
CY-C[C6.1]-I[I1]	Erinevate energiatõhususe meetmete edendamine (REPowerEU)	30%
CY-C[C6.1]-I[I3]	Hoonefondi ulatusliku energiatõhusamaks muutmise edendamine	30%
LT-C[C8]-I[H-1-1.H-1-1-1-a]	Näidishoonete renoveerimine puitpaneelidega	30%
LT-C[C8]-I[H-1-1.H-1-1-2-]	Hoonete renoveerimine – korterelamu (REPowerEU)	30%

Reformid

Meetme kood	Meetme nimetus	Energiaõhususe nõuded
BE-C[C11]-R[R-101.S1]	Flandrias eramajade renoveerimine (sh ühtne kontaktpunkt ja energiamärgise süsteemi läbivaatamine)	-
BE-C[C11]-R[R-102.S2]	Brüsseli piirkonnas eramajade renoveerimine	-
BE-C[C11]-R[R-103.S3]	Saksakeelses kogukonnas eramajade renoveerimine	-
BE-C[C71]-R[R-701]	Õhu-, kliima- ja energiaseadustiku läbivaatamine	ei ole asjakohane
IT-C[M2C3]-R[R1.1]	Energiaõhususega seotud sekkumiste menetluste lihtsustamine	ei ole asjakohane
CY-C[C2.1]-R[R3]	Digitaalsed ühtsed kontaktpunktid	ei ole asjakohane
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-1-a-]	Hoonete renoveerimise raamistiku ajakohastamine	ei ole asjakohane
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-2-]	Ühtne kontaktpunkt	30%
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-3-]	Puitpaneelid hoonete renoveerimiseks	ei ole asjakohane
LT-C[C2]-R[B-1-3-.B-1-3-4-]	Hoonete renoveerimine – korterelamu	30%

Allikas: kontrollikoda riiklike taaste- ja vastupidavuskavade põhjal.

III lisa. Kontrollikoja hinnang meetmete teostatavuse kohta

Riik	Meede	Sihi muutmine	Kontrollikoja hinnang teostatavusele
Belgia	Flandria piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	-35%	kavandatust hiljem
	Brüsseli piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	-23%	ajakavas
	Saksakeelses kogukonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	-87%	kavandatust hiljem
	Brüsseli piirkonnas eramajade renoveerimine (REPowerEU) – väike sissetulek	20%	ajakavas
	Flandria piirkonnas eramajade renoveerimine (REPowerEU)	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	andmed puuduvad
	Saksakeelses kogukonnas eramajade renoveerimine (REPowerEU)	-5%	ajakavast mahajäämise oht
	Valloonia piirkonnas sotsiaaleluruumide renoveerimine	-57%	kavandatust hiljem

	Valloonia piirkonnas eramajade renoveerimine	Muutusteta	ajakavast mahajäämise oht
	Flandrias eramajade renoveerimine (sh ühtne kontaktpunkt ja energiamärgise süsteemi läbivaatamine)	3%	ajakavas
	Brüsseli eramajade renoveerimine (sh ühtne kontaktpunkt)	-10%	ajakavas
	Saksakeelses kogukonnas eramajade renoveerimine	100% (meede tühistati)	tühistatud
	Õhu-, kliima- ja energiaseadustiku läbivaatamine	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	lõpule viidud
Itaalia	Superbonus	12%	ajakavas
	Tõhusa kaugkütte edendamine	50%	kavandatust hiljem
	Rahastamisvahend avaliku sektori ja sotsiaaleluruumide energiatõhusaks renoveerimiseks	0%	kavandatust hiljem
	Energiatõhususega seotud sekkumiste menetluste lihtsustamine	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	lõpule viidud

Küpros	Erinevate energiatõhususe meetmete edendamine	14%	ajakavas
	Nutiarvestid	-50%	kavandatust hiljem
	Renoveerimine Nikosia kesklinnas	-45%	kavandatust hiljem
	Erinevate energiatõhususe meetmete edendamine (REPowerEU)	52%	ajakavas
	Hoonefondi ulatusliku energiatõhusamaks muutmise edendamine	-27%	ajakavast mahajäämise oht
	Digitaalsed ühtsed kontaktpunktid	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	lõpule viidud
Leedu	Näidishoonete renoveerimine puitpaneelidega	-25%	kavandatust hiljem
	Hoonete renoveerimine – korterelamu (REPowerEU)	13%	ajakavast mahajäämise oht
	Hoonete renoveerimise raamistiku ajakohastamine	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	kavandatust hiljem
	Ühtne kontaktpunkt	Meetmega ei ole seotud ühtegi sihti*	kavandatust hiljem

	Puitpaneelid hoonete renoveerimiseks	-64%	kavandatust hiljem
	Hoonete renoveerimine – korterelamu	-32%	kavandatust hiljem

Märkus: * = meetmega olid seostatud ainult eesmärgid.

Allikas: kontrollikoda liikmesriikide esitatud teabe põhjal.

Lühendid

Lühend	Definitsioon/selgitus
EPC	energiatõhususe sertifikaat
GWh	gigavatt-tund
Ktoe	kilo naftaekvivalenttonni
KWh	kilovatt-tund
MFR	mitmeaastane finantsraamistik
MWh	megavatt-tund

Mõisted

Mõiste	Definitsioon/selgitus
CO ₂ heite vähendamine	Üleminek majandussüsteemile, kus tekitatakse vähem süsinikdioksiidi ja muid kasvuhoonegaase.
Eesmärk	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava mõne reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvalitatiivne näitaja.
Energia lõpptarbimine	Lõppkasutajate, nagu majapidamiste, tööstuse ja põllumajanduse energia kogutarbimine, välja arvatud energiasektori tarbitud energia.
Energiaeesmärk	ELi eesmärk suurendada taastuvate energiaallikate osakaalu energiaallikate jaotuses ning vähendada ka energia lõpptarbimist.
Energiaklass	Standardne näitaja, mis näitab hoone energiatõhusust.
Energiatõhusus	Süsteemi või seadme väljundi ja tarbitud energia suhe, mis on väljendatud protsendina.
Energiatõhususe lõhe	Hinnangulise/teoreetilise ja tegeliku energiatarbimise erinevus.
Energiatõhususe sertifikaat	Dokument, milles esitatakse teave selle kohta, kui palju energiat on hoone või hoone osa jaoks vaja, sealhulgas sellised elemendid nagu kütteks, jahutuseks, ventilatsiooniks, soojaks veeks ja valgustuseks vajalik energia.
Hoonefond	Kõik hooned konkreetses geograafilises piirkonnas.
Investeering	Kulutused taaste- ja vastupidavusrahastu määrase kohaldamisalasse kuuluva tegevusele, projektile või muule meetmele, mis peaks andma ühiskonnale, majandusele või keskkonnale kasulikke tulemusi.
Kliimaeesmärk	ELi eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet.
Nõukogu rakendusotsus	Dokument, millega nõukogu kiidab komisjoni hinnangu põhjal heaks liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava.
Primaarenergia tarbimine	Kogu energianõudlus, sealhulgas energia tarbimine energiasektoris endas, energia muundamise ja jaotamise käigus tekkinud energiakaod ning energia lõpptarbimine, välja arvatud energiakandjate kasutamine muuks otstarbeks kui energia tootmiseks (nt plasti tootmiseks kasutatav nafta).
Rahastamiskõlblikkus	Meetmete sobivus taaste- ja vastupidavusrahastu rahastamiseks, tuginedes tingimustele, mis hõlmavad vastavust rahastamiskõlblikkuse perioodile ja täiendavuse põhimõttele, põhimõtet „ei kahjusta oluliselt“ ning jooksvate riiklike eelarvekulude asendamata jätmist.
Reform	taaste- ja vastupidavusrahastu kontekstis muutus, mis toob kaasa turgude, poliitiliste või institutsiooniliste või haldusstruktuuride toimimise märkimisväärse ja püsiva paranemise või märkimisväärse edu selliste poliitikaeesmärkide saavutamisel, nagu majanduskasv ja tööhõive, vastupanuvõime ning rohe- ja digipööre.

REPowerEU	ELi algatus eesmärgiga lõpetada sõltuvus fossiilkütustest, mitmekesistada energiavarustust ja kiirendada üleminekut puhtale energiale.
Riiklikud pikaajalised renoveerimisstrateegiad	ELi liikmesriigi koostatud dokument, milles kirjeldatakse, kuidas ta kavatseb 2050. aastaks vähendada oma riigi hoonefondi CO ₂ heidet ja muuta selle väga energiatõhusaks.
Seotuse efekt	Olukord, kus tehnilistel või rahalistel põhjustel ei ole pärast otsuse tegemist võimalik hiljem paremale alternatiivile üle minna.
Siht	Liikmesriigi taaste- ja vastupidavuskava konkreetse reformi või investeeringu lõpuleviimisel tehtud edusammude kvantitatiivne näitaja.
Taaste- ja vastupidavuskava	Dokument, milles esitatakse liikmesriigis taaste- ja vastupidavusrahastu raames kavandatavad reformid ning investeeringud.
Taaste- ja vastupidavusrahastu	ELi rahalise toetuse mehhanism COVID- 19 pandeemia majandusliku ja sotsiaalse mõju leevendamiseks ja taastumise kiirendamiseks ning keskkonnahoidlikuma ja digitaalsema tuleviku suunas liikumiseks.
Taaste- ja vastupidavusrahastu tulemustabel	Euroopa Komisjoni veebisait, kus on näidatud, kuidas edeneb liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade elluviimine.
Taasterahastu „NextGenerationEU“	Rahastamispakett, mis aitab ELi liikmesriikidel taastuda COVID-19 pandeemia majanduslikust ja sotsiaalsest mõjust.
Tasuvusaeg	Aeg, mis kulub investeeringu algsete kulude tagasiteenimiseks saavutatava säästu või teenitava tulu kaudu.
Täielik renoveerimine	Hoonete parendustööd, mille tulemuseks on väga suur energiasääst (tavaliselt üle 60%).
Vajaduste analüüs	Süsteemaatiline hindamine nõuete kindlakstegemiseks, prioriteetide kindlaksmääramiseks ja vahendite tõhusaks eraldamiseks
Ühine näitaja	Liikmesriikide taaste- ja vastupidavuskavade rakendamisel ning seega taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel tehtud edusammude mõõtmine.

Komisjoni vastused

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026–20>

Ajakava

<https://www.eca.europa.eu/et/publications/SR-2026–20>

Auditirühm

Kontrollikoja eriaruannetes on esitatud ELi poliitikavaldkondade ja programmide või konkreetsete eelarvevaldkondade juhtimisega seotud teemade auditite tulemused. Kontrollikoda valib ja kavandab auditiülesanded nii, et need oleksid võimalikult mõjusad, võttes arvesse tulemuslikkuse või nõuetele vastavuse riske, kaasnevaid tulusid või kulutusi, tulevase arenguid ning poliitilist ja avalikku huvi.

Kõnealuse tulemusauditi viis läbi loodusvarade kestliku kasutamise valdkonnaga tegelev I auditikoda, mille eesistuja on kontrollikoja liige Joëlle Elvinger. Auditit juhtis kontrollikoja liige Nikolaos Milionis, keda toetasid kabinetiülem Kristian Sniter ning kabineti nõunikud Aris Konstantinidis ja Katarzyna Radecka-Moroz, valdkonnajuht Florence Fornaroli, auditijuht Antonella Stasia ning audiitorid Dirk Neumeister, Lucia Rosca ja Asimina Petri. Graafilisi materjale aitas koostada Alexandra-Elena Mazilu.

Fotol vasakult: Florence Fornaroli, Antonella Stasia, Asimina Petri, Kristian Sniter, Nikolaos Milionis, Dirk Neumeister, Aris Konstantinidis ja Alexandra-Elena Mazilu.

AUTORIÕIGUS

© Euroopa Liit, 2026

Euroopa Kontrollikoja taaskasutamispoliitika on kehtestatud [Euroopa Kontrollikoja otsusega nr 6–2019](#) avatud andmete poliitika ja dokumentide taaskasutamise kohta.

Kui ei ole märgitud teisiti (nt eraldiseisvates autoriõiguse märgetes), on ELile kuuluv kontrollikoja sisu litsentsitud vastavalt [litsentsile Creative Commons Attribution 4.0 International](#) (CC BY 4.0). Reeglina on taaskasutamine lubatud, kui autoriõigustele on viidatud ja muudatused on ära märgitud. Kontrollikojale kuuluva sisu taaskasutajad ei tohi moonutada algset tähendust ega sõnumit. Kontrollikoda ei vastuta taaskasutamise tagajärgede eest.

Kui konkreetses sisus, näiteks kontrollikoja töötajatest tehtud fotodel, on kujutatud tuvastatavaid eraisikuid, või kui see sisaldab kolmandate isikute teoseid, tuleb teil taotleda täiendavaid õigusi.

Kui luba on saadud, tühistab ja asendab see eespool nimetatud üldise loa ja osutab selgelt mis tahes kasutuspiirangutele.

On võimalik, et ELile mittekuuluva sisu kasutamiseks või taasesitamiseks tuleb küsida luba otse autoriõiguse omajatelt.

Tööstusomandi õigustega hõlmatud tarkvara või dokumendid, nagu patendid, kaubamärgid, registreeritud disainilahendused, logod ja nimed, ei kuulu kontrollikoja taaskasutamispoliitika alla.

Domeeni europa.eu alla koondatud Euroopa Liidu institutsioonide veebisaitidel leidub linke, mis viivad muudele veebisaitidele. Kontrollikoda ei vastuta nende sisu eest ja soovib teil seetõttu tutvuda nende veebisaitide isikuandmete ja autoriõiguse kaitse põhimõtetega.

Esikaane foto: © David Zarzosa – stock.adobe.com

Lisa joonisel 1 kasutatud ikoonid: www.flaticon.com

Joonistel 6, 7, 8 ja 10 kasutatud lipud: www.flaticon.com

Kontrollikoja logo kasutamine

Kontrollikoja logo ei tohi kasutada ilma kontrollikoja eelneva nõusolekuta.

HTML	ISBN 978-92-849-7911-0	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/3393822	QJ-01-26-033-ET-Q
PDF	ISBN 978-92-849-7912-7	ISSN 1977-5652	doi:10.2865/4483627	QJ-01-26-033-ET-N

KUIDAS VIIDATA

Euroopa Kontrollikoja [eriaruanne 20/2026](#): „Kodude energiatõhususe parandamine taaste ja vastupidavusrahastu abil – suur rahaline toetus, kuid puudulik ülesehitus“, Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2026.

Veerand ELi energiast tarbitakse eluhoonetes. Taaste- ja vastupidavusrahasust on eraldatud 43 miljardit eurot nende hoonete energiatõhususe parandamiseks ja energiatarbimise vähendamiseks. Leidsime oma töö käigus puudusi meetmete ülesehituses, mis ei olnud otseselt suunatud täielikule renoveerimisele. Leidsime ka viivitusi rakendamisel ja puudusi meetmete tulemuslikkuse järelevalves. Teave energiasäästu kohta ei olnud piisavalt usaldusväärne, võrreldav ega üksikasjalik, ning hoonete renoveerimise kulutõhusust ei jälgitud. Meie soovitude eesmärk on parandada renoveerimismeetmete suunamist, teatatud energiasäästu usaldusväärsust ning meetmete tulemuste ja kulutõhususe hindamist-

Euroopa Kontrollikoja eriaruanne vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 287 lõike 4 teisele lõigule.

EUROOPA
KONTROLLIKODA

Euroopa Liidu
Väljaannete Talitus

EUROOPA KONTROLLIKODA
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel +352 4398-1

Päringud: eca.europa.eu/et/contact
Veebisait: eca.europa.eu
Sotsiaalmeedia: @EUauditors